

Uredništvo in upravnništvo:

Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“

izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

Redovna lista:

Celo leto 12 K
Pol leta 6 K
Četrť leta 3 K
Mesečno 1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6redne
petivrstice; pri večkratnih ozna-
nih velik popust.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

St. 152.

Maribor, dne 31. decembra 1909.

Letnik I.

Veselo in srečno novo leto želimo
vsem cenjenim sotrudnikom, naroč-
nikom, bralcem in somišljenikom!
Ostanite nam zvesti tudi v novem
letu ter nam pridobite novih naroč-
nikov in prijateljev.

Uredništvo in upravnništvo.

Ob koncu leta.

Se par ur in leto 1909, ki je izvanredno bo-
gato po važnih dogodkih, bo za nami. Navada je,
da se ob koncu leta, predno se poslovimo od njega,
še enkrat ozremo po dogodkih, katere je rodilo. Tu-
di mi se hočemo v naslednjem spomniti najvažnej-
ših dogodkov preteklega leta.

Kakor mora je tlačil avstrijske narode prvo
četrtinko leta avstrijsko-srbski spor, ki je nastal
vsled aneksije Bosne in Hercegovine. Z mrzlično
hitrostjo ste se obe državi oboroževali in vsak tre-
nutek je bilo pričakovati, da bodo zagrmeli topovi
ob Drini. Srbija je očitno izzivala Avstrijo in ho-
tela na vsak način vojsko, zanašajoča se na rusko
pomoč. V zadnjem trenutku pa je Rusija izpreme-
nila svoje sovražno stališče nasproti Avstriji ter iz-
javila Srbiji, da je pod nobenim pogojem ne bo pod-
pirala v morebitni vojski z Avstrijo. To je učinko-
valo v Srbiji. Bojeviti prestolonaslednik Jurij, ki je
dotlej neumorno hujskal proti naši državi, se je od-
povedal prestolonasledstvu v korist mlajšemu bratu
Aleksandru. Bojaželna stranka je izgubila ves svoj
upliv. Srbska vlada je sprejela vse pogoje avstrijs-
ke vlade, vsled česar je bila vojna nevarnost od-
stranjena.

Se prej nego Srbija se je pomirila mala Cr-
nagora. Izprevidela je, da bi ji eventualna vojska z
Avstrijo lahko bila zelo usodepolna.

Na Turškem je dobivala mladoturška stranka
vedno večjo moč in večji upliv. Tega se je pa pre-
strašil stari grešnik sultan Abdul Hamid, zato je
organiziral krvave boje, v katerih so vojaki morili

mladoturške častnike. Toda mladoturki so kmalu do-
bili premoč in se krvavo maščevali nad krvoločno-
stjo starega sultana. Pod poveljstvom Selket paše
se je jela pomikati od Soluna proti Carigradu moč-
na mladoturška armada, ki je naglo obkolila pre-
stolnico in prisilila vse pristaše starega sultana, da
so se ji udali. Turški državni zbor je nato odstavil
Abdul Hamida in proglasil za naslednika njegovega
brata Rešada, ki je takoj nastopil vladu pod ime-
nom Mohamed V. Stari sultan pa v neki dobre za-
straženi solunski vili dela pokoro za svoje številne
grehe.

Tudi vojsko smo imeli preteklo leto. Maročani
so se uprli proti Španiji in nastalo je med vrstami
in špansko vojno dolgotrajno bojevanje, ki je stalo
že itak ubogo Španijo velikanske človeške in de-
narne žrtve.

Se hujski udarec pa je bila za Špansko revo-
lucija, katero so za časa vojske uprizorili anarhisti
pod vodstvom znanega Ferrerja. Na stotine nedolž-
nih žrtev so pomorili revolucionarji, požgali in raz-
rušili veliko število hiš, cerkev in samostanov. In
ko je potem sodišče obsodilo na smrt Ferrerja, ki
je uprizoril vsa ta grozodejstva, so se potegnili za-
njega liberalci člega sveta in med njimi seveda tu-
di naši slovenski, ter slavili Ferrerja kot največje-
ga svetnika tega sveta. Obsojali so špansko vladu,
ki je dala pravici zatloženje ter s smrtjo Ferrerja
vsaj nekoliko maščevala velikanska grozodejstva.

Tudi v naši ožji domovini so se vršile pre-
teklo leto važni dogodki. Največje važnosti v domači
politiki so gotovo deželnozborske volitve, ki so tako
lepo pokazale, v katerem taboru je naše slovensko
ljudstvo.

Kot prve so se vršile volitve na Koroškem,
kjer so nastopili Slovenci pod vodstvom vrlih vodi-
teljev dr. Brejca in Grafenauerja, z izredno lepim
uspehom. Niso sicer prodrli z vsemi svojimi kan-
didati, toda z izidom zadnjih volitev smejo biti vse-
kako zadovoljni. Izvoljena sta bila državni posta-
nec Grafenauer in pa župan v Grebinju Ellersdor-
fer. Vsi drugi kandidati so pa dobili častne manj-
šine.

Koroškimi volitvam so sledile volitve v naš
štajerski deželni zbor. Volilni boj je bil tako huč,
da ga ne najdemo z lepa v zgodovini volitev. Li-
beralci so uporabljali vsa mogoča sredstva, da bi
prodrli s svojimi kandidati, a ni se jim posrežilo.

dol proti rodni slovenski zemlji, kam na Bled; to
biserno solzo nebes, izplakano v uri velike radosti
in kipečega hrepenenja, ali za nekaj dni na Adrijo
— in vrnem se okrepan in zdrav . . .

Prijetno na Adriji? Ne trdim! Ves parnik,
vsaj v I. razredu, poln Nemcev. Na licih se jih po-
zna, na preglasnem govorjenju, na ošabnolesnem
vedenju in na — žeji! V bližini mene sedita gospa
in gospod, oba rdeča v lice, kakor bi cvetelo vino
že iz obraza, gospod z odprto srajco, dasi je ura
še le okoli devete, in pijeta; pijeta pol litra za pol
litrom z večjo slastjo nego naši abstinenti hladno
studenčnico ali postano bilzevko. Po dolgem, vztraj-
nem delu vendar odmor! Gospa se poda v spodnje
prostore ladjine. A ko se kmalu vrne, je prvo vpra-
šanje gospoda soproga: „Hast keinen Wein ge-
bracht? Nicht? Wozu habe ich dich denn da himab
geschickt?“ („Ali nisi prinesla vina? Ne? Cemu pa
sem te potem poslal dol?“)

Pozneje sem se sicer seznanil z njima. Nista
bila izmed najnapačnejših Nemcev. Zatrjevala sta
mi, da doma ne spijeta oba ves dan pol litra. A med
potom da pride človek čisto iz reda! — Ze nekaj
resnice v stvari!

Res, krasno bi bilo na Adriji, ko bi ne bilo
tako žalostno! Leto za letom se bolj čuti nemški
upliv in nemška premoč!

Med potom sem bral v nekem dunajskem listu
ponatisk Herman Bahrovega feljetona: „Berliner
werden gesucht!“ Duhoviti Nemeč, ki biča s krasno
fineso in z žgočim sarkazmom skrb avstrijske vlade
za Istro in Dalmacijo, skrb namreč, s katero bi mo-
rala skrbeti za ta najdivnejši kos avstrijske zemlje,

S. K. Z. je zmagala v splošni skupini in kmečkih
kurijah z velikansko večino in si priborila vseh
dvanajst slovenskih mandatov. Propadel je celo ho-
rat Ploj, o katerem so bili liberalci docela prepri-
čani, da prodre. Ohranili so si liberalci to pot z
veliko težavo edini tržki mandat, kjer je zmagal vo-
dja liberalcev dr. Kukovec, kateri sedaj sameva v
deželnem zboru v Gradcu.

Tudi v Trstu in okolici so se vršile letos de-
želnozborske volitve; pri katerih so dosegli Slovenci
nepričakovano lepe uspehe. Izvoljenih je bilo dva-
najst slovenskih poslancev.

Ko so bili slovenski liberalci po vseh deželah
tako hudo poraženi, so se tolažili z Goriško. Go-
riško so si do zadnjega časa prisvajali naši libe-
ralci in upali so, da bodo pri septemberskih, oziro-
ma oktoberskih deželnozborskih volitvah pokazali
svojo moč. A varali so se. Pošteno goriško ljudstvo
je popolnoma spoznalo liberalce in njihovo protiver-
sko ter izdajalsko delo in je pošteno obračunilo z
njimi. Med tem, ko so imeli v prejšnjem deželnem
zboru devet svojih poslancev, S. L. S. pa samo
pet, so jih pri zadnjih volitvah z največjo težavo in
z velikimi goljufijami priborili komaj pet in še iz-
med teh petih je te dni deželni zbor razveljavil tri
mandate iz veleposestniške kurije. Tudi Goriška je
v taboru S. L. S.

Tem krasnim zmagam katoliško-narodnih strank
po vseh slovenskih pokrajinah je naravno sledila
ustanovitve Vseslovenske Ljudske Stranke dne 17.
oktobra v Ljubljani. Ta član so padle deželne meje,
ta član so se zedinili vsi pošteno misleči Slovenci.
Sedaj se ne reče več: Stajerc, Korošec, Primorec
ali Kranjc sem, ampak Slovenec sem, pristaš Vse-
slovenske Ljudske Stranke.

Kakor po navadi, hočejo liberalci tudi v tem
oziru pricapljati za nami. Januarja meseca hočejo
ustanoviti vseslovensko napredno stranko. In prišli
bodo skupaj goriški Gabršček, Vseslovan Hribar in
naš večnemščinar dr. Kukovec. Pogovorili se bodo
nekoliko, pozabljali črez klerikalnega zmaja, po-
razdelili med seboj častna mesta vseslovenske na-
predne stranke in komedija bo končana. Vse to se
bo pa vršilo v Ljubljani, kjer je megla še gostejša,
nego je bila dne 8. decembra v Celju. Vsled te go-
ste megle jih ne bo nihče opazil, in v megli bo ta-
vala novoustanovljena vseslovenska napredna stran-
ka, dokler se ne bo zgubila.

PODLISTEK.

Ksaver Meško:

Na potu in doma.

Na Adriji!

Če je lepo tukaj? Brezdyomno! Nad nami mo-
dri, krasni baldahin nebesni, pod nami še globlja
modrina Adrije, iz katere se dvigne tu tam razpo-
sajen delfin, v katero se potapljaajo galebi ter se dvi-
gajo iz nje s plenom v kljunu, mogočno razmaha-
joči bela krila. Ob nas vedno nva scenerija: ču-
dovito slikovita brda, na njih prilepljena tu tam ko-
ča, kakor od ženialne roke slikarjeve s copičem vr-
žena med to razdrapano, rumeno gorovje; ob koči
njiva, malo večja kot pola papirja, ograjena z mo-
gočnim kamenjem; na zidu sedi pastir s širokim
klobukom na glavi, pod njim se trudi dvoje, troje
koz, da izpulijo izmed pečevnja začinje bilke; nad
vsem pa jasno južno sonce, oblivajoče z zapravljivo
radodarnostjo bogato Adrijo in revno, zapuščeno
Istro, to revno, mlado, še le razvijajočo se vdovo,
siromašno po zanikrnosti onih, ki bi bili dolžni po
božjih in človeških zakonih skrbeti za njo, a so jo za-
nemarili, zavrgli in pozabili, a še v svoji goli rev-
ščini tako krasno, da se je oko nikoli ne nagleda!

Ko sem potrft in žalosten, utrujen od dela in
razvedrila potreben, samo na Gorenjsko mi je tre-
ba kreniti za pol dne, med te čudovite gore, med
one bele vasi s hišami kakor golobice na zeleni li-
vadi, v oknu slednje hiše pa rožmarin, viseč daleč

a ne skrbi, vidi rešitev te zaklete princesinje-pa-
storke le v nemških milijonih. Kaki trije, štirje be-
rolinski špisburgtarji-milijonarji bi naj zložili dva-
set milijonov, in vsa ta prelest od Krasa do Kora-
ra — Bahr trdi, da ni videl v življenju lepšega raz-
gleda kot je z Opčine na morje, in ne lepše okolice,
kot so pokrajine Sedmih kastelov — je njihova!

Čudil sem se temu! Cemu še milijonov iz Be-
rolina! Saj je na jugu že vse nemško! Usoda Bri-
onskih otokov je znana! Lošinj, Cigale — nemško.
Hotel Troccoli v Spljetu — nemški! Hotel Imperial
v Dobrovniku — nemški! Kaj hočeš še, blaga nem-
ška duša? — Zdravniško komisijo v Lošinju imajo
v rokah povsem Nemci. Domačini smejo oddajati le
stanovanja in požirati bacile, ki jih puste tam bol-
ni tujei, izvečine Mažari in Nemci. V Lošinju je
dober hotel, ki je bil poprej v rokah štajerskega
Slovenca. Gospod je umrl. Vdova, tudi Slovenka, je
vzela v zakon mladega Nemca-Dunajčana. Posledica:
služabništvo, same Slovenke in Slovenoi, ne smejo
in si ne upajo slovenski govoriti, ali pa le skrivaj
in strahoma. In pri ljudskem štetju? Lahko si mis-
lite, kako! V Cigalu ob Lošinju, v globoko zareza-
ni, na vse strani zavarovani luk, s tropičnimi na-
sadi, je krasna morska kopel. Seve nemška last!
Vsi uslužbenci so Nemci, iz vseh avstrijskih nem-
ških pokrajin skupaj zbrani.

Zalosten sem se vrnil letos z Adrije!
A če pogledam doma naokoli, ali je kaj dra-
gače? Bajje nam tujei nosijo kulturo v deželo! O tega
sva govorila letos v Lošinju z nekim mažarskim
časnikařjem, ki živi večino leta v Parizu. In ta je
rekel: „Slovani ste še zavidanja vredni. Mlad na-

Pridobivajte nove naročnike!

Nikakor pa ne smemo v svojem razmišljanju prezreti dogodkov v avstrijskem državnem zboru. Skozi celo minulo leto so imeli naši poslanci, združeni v Slovenskem klubu, vodilno vlogo v državnem zboru. Neutrudljivemu prizadevanju njihovega vrlega voditelja dr. Susteršiča se je posrečilo ustvariti Slovansko Jednoto.

Takoj v začetku leta je Bienertova protislovanska vlada razburila Ceha, da so pričeli z obstrukcijo, ki je povzročila zaključenje državnega zbora 5. februarja. S tem so bili pokopani vsi nebrojni predlogi naših poslancev, ob enem pa tudi vsi načrti novih postav, ki jih je ob pričetku zasedanja predložila vlada. Med temi je bila tudi postava o ljudskem zavarovanju za starost in onemoglost.

Dne 10. marca se je pričelo novo zasedanje državnega zbora. Takoj drugi dan je vložil dr. Susteršič oni sloviti predlog glede mažarske banke v Bosni in pa nečuvnega postopanja ministrskega predsednika Bienertova. Odločilna bitka glede tega predloga se je bila v prvi polovici junija. Soglasno je zbornica priznala nujnost dr. Susteršičevemu predlogu, naj se vladi izreče graja in proglašajo ustanovitev mažarske banke v Bosni za neveljavno. Toda v odločilnem trenutku so glasovali z vlado (Poljaki in predlog je bil odklonjen z večino petih glasov).

Od tu dalje pa je bilo konec rednemu delovanju državnega zbora. Celo poletje so se vršila pogajanja, ki jih je vodil poljski poslanec Glabinski. A Slovanska Jednota je bila trdna, ni se dala omehčati. Po vsej pravici je zahtevala, da se izpremeni sedanji vladni sistem, ki je zadal toliko nečuvnih krivic Slovanom. Vsakdo se še živo spominja tega, zato ne bomo tukaj ponavljali. Omejiti se hočemo le na izredno važni dogodek v državni zbornici in to je izprememba poslovnika.

V zadnjem trenutku, ko je že vsakdo mislil, da za državni zbor ni nobene rešitve več in da bo gotovo razpuščen, je vložil Slovenski klub po svojem članu poslancu dr. Kreku nujni predlog za izpremembo poslovnika, katerega je zbornica sprejela. Ta sklep spada gotovo med najvažnejše, zgodovinske trenutke avstrijske državne zbornice. Nemci so bili tisti, ki so uvedli v avstrijsko postavo dajalno zbornice obstrukcijo zato, da nemška manjšina strahuje slovansko večino avstrijskega prebivalstva. In dolgo dobo 12 let je strahovala nemška manjšina slovansko večino. Kar so hoteli, Nemci, to se je zgodilo. Za-se so si prisvajali Nemci pravico obstrukcije, še danes si jo prisvajajo v češkem deželni zboru proti Cehom. Kadar so pa posegli Slovani po orožju obstrukcije, so jih Nemci zanjčevali, zapirali in jih tožili na zgoraj, da so veleizdajalci. Iz strahu pred nemško nasilnostjo smo prišli tako daleč, da smo dobili v po večini prebivalstva slovanski Avstriji Slovanom sovražno vlado, proti kateri smo Slovani še zdaj v najhujšem, upravičenem boju.

Z izpremembo zborničnega poslovnika pa je vsaka obstrukcija onemogočena. Zato vlada med svobodomiselnimi Nemci grozna pobitost. Še zdaj, ko bo že kmalu minulo 14 dni, pretakajo mačje solze, ker je strta njihova premoč in ker Slovani, in kar je za nas še bolj veselo, Slovenci vodijo avstrijsko postavo dajalno zbornico — seveda v polnem soglasju z bratskimi slovanskimi poslanci.

Veliko zmag in uspehov imamo v preteklem letu zabeležiti katoliški Slovenci. Bog daj, da bi te zmage in uspehi rodili v prihodnjem letu obilo le-

rod ste še, ne še pokvarjeni. Povem vam, da nisem ravno preveč nežen, a kar se godi v sedanjih časih na Francoskem, kako moralno življenje je to, se mi vse skupaj gnusi. In mi na, Mažarskem nismo mnogo na boljšem. Vse to posledica „visoke kulture.“ Vi hrepenite tudi po njej, češ, da vam prinese več ugleda, večji pomen, več sreče! Vraga vam prinese (njegove besede!), pa ne srečo! Le gniloba vam prinese, kakor jo je prinesla Francozom, ki so vsi gnili, in nam, ki nismo mnogo boljši!“

Zalostne perspektive! A sveta resnica! Samo pogledajte, prosim, v naše kraje s tujskim prometom, na Koroškem, na Kranjskem, morda ne bo mnogo bolje, kar obžalujemo še bolj. Jeseni nam gospoda vzeme mlada dekleta s seboj, drugo leto jih pošljejo domov — poroditi! In fantje? Sami gospodje! V gostilnah, na kegljišču, na plesiščih! Kmetje? Saj jih ni več v teh krajih. Posestvo propada za posestvom. Kdo pa bo težko delal, ko vidi, kako imenitno živi gospoda brez dela! Smodke, pitje in kegljanje, to je začetek in konec njihovega mišljenja in njihovega hotenja.

In v narodnostnem oziru? Zalostno, da bi se človek razjokal. Kaj je ponemčilo kraje, res slikovite in krasne, ob Vrbskem jezeru? Ali ne tujski promet? In kaj bode Gorenjsko? Bolj in hitreje nego tužine — tuje! Saj se po gostilnah, ako sedi kje, pri mizi kak surov in bahat Nemeč, domačini še slovanski govoriti ne upajo, ali se sramujejo.

Ob priiliki otvoritve turske železnice sem naletel na kolodvoru v Beljaku na Ziljane in narodni mošči, ko so se vračali proti večeru domov. Vprašam že priletnega moža: „Kaj pa pravzaprav ste,

pih sadov v korist mili naši slovanski domovini. In v tem smislu želimo vsem svojim naročnikom, so-mišljenikom in prijateljem prav veselo in srečno novo leto.

Napad na kmeta — odbit!

Stajerska dežela ima deficit, ki znaša veliko svoto 3.700.000 K. Ta deficit je treba pokriti, kar se more storiti ali z novimi davki ali z dokladi na že obstoječe. Novih davkov dunajska vlada noče dovoliti deželni zborom, ker jih sama potrebuje, za to morajo deželni zbori sedaj računati le z dokladi na že obstoječe davke.

Deželni odbor štajerski je deželnemu zboru sedaj v božičnem zasedanju predlagal, naj zviša doklade na pivo. Topla kakor en mož — izjeme so bile majhne — so zastopniki mest in trgov ter socialdemokrati zaklicali, da tega ne dovolijo. V eni vrsti so stali pri tem odporu Wastian, dr. Kukovec, Rešel in Einspinner.

Kako pa se naj pokrije velikanski deficit? Z dokladi, ki bi najbolj zadele naše spodnještajersko ljudstvo, namreč z dokladi na gruntni, hišni in obrtni zakon. Namesto doklad na pivo bi se morale zvišati doklade, ki bi zadele našega slovenskega kmeta in obrtnika.

Kmet, obrtnik, delavec.

Najhujšim sovražnikom slovenskega kmeta in obrtnika, kakor Wastianu, Einspinnerju, Reselu, je postal general dr. Kukovec roko ter šel z njimi v boj.

Gotovo je, da bo vsakega, ki pije pivo, zadel nova doklada; toda velik razloček je med dokladi na pijače in med dokladi na gruntni, hišni in obrtni davek.

Če samo enega krajcarja ne moreš plačati pri gruntnem, hišnem, obrtnem davku, pride eksekutor ter ti ceni in proda kravo, svinjo itd. Drugo je pri pivu. Tam vsaj sile ni, ako si ga ne moremo plačati.

Naši poslanci.

Če se ne sprejmejo nove doklade na pivo, zvišali bi se našim posestnikom in obrtnikom vsi direktni davki za 6%. In ker se je bati, da bodo itak pokritja za en milijon iskali pri dokladih na direktne davke, imel bi potem kmet in obrtnik 15—20% novih doklad. Tega se dr. Kukovec ni zbal in z mirno vestjo je glasoval in deloval na to, da pride do tako hudega udara za naše slovanske posestnike in obrtnike.

Pač pa so naši poslanci rekli, če se že kaj zviša, potem je treba izbrati najmanjše zlo, in to najmanjše zlo je z ozirom na naše razmere doklada na pivo.

In ne samo naši, ampak vsi kmečki poslanci v deželni zbornici so mislili tako ter glasovali skupaj. To je dr. Kukovec, ki je še v prejšnjem zasedanju našim poslancem priporočal prijateljstvo z nemškimi krščansko-socialnimi poslanci, tako ujezilo, da je vohal posebno zvezo med Slovenci, krščanskimi socialci in veleposestniki.

Bila je sicer zveza, a prosta, nedgovorjena zveza samo za trenotek glasovanja, ko je trebalo glasovati za kmeta, ne pa kakor je dr. Kukovec storil proti kmetu v zvezi s socialdemokrati ter Wastianom in Reselom.

Slovenci ali Nemci? — „Kar kdo hoče! Doma žberamo slovanski, nemški in laški!“ — „Kar kdo hoče! Slovenka in Nemka!“ mi je odgovorilo nekoč v Beljaku na isto vprašanje neko žilsko dekle v narodni noši. Zalostno! A nitj res ni! Ko se je pričel vlak pomikati, so klicali — dekleta najglasneje — nekim škricem na peronu navdušeno: „Heil!“

Zadnjič mi je pravil neki dober znanec, da se je neki gospod zelo srdil na me, ker nasprotujem tujskemu prometu. „A ne pomisli, koliko denarja nam prinese tuje v deželo!“ Dotični gospod pa je — bančni uradnik! Naravno, da vidi le denar, a ne zakladov narodne moči, telesne in duševne, ki nam jo krade tuje in jo kupuje za svojih par desetakov, katere pusti v deželi.

Sicer pa ta denar? Kje pa je? Kdo ga pa dobiva? Dvoje, troje hotelirjev, drugi nimajo ničesar od tega. Ti pa navadno niso naši ljudje, ali pa zelo mlachi.

Pomagali bi si lahko mi Slovenci sami. A moralo bi biti med nami več solidarnosti in nesebičnosti. Pred leti sem živel pol leta ob sami kaši in vodi, da sem mogel kupiti delnico nekega podjetja „eminentne narodne važnosti“, kakor so trdile kričave reklame. Iz samega narodnega navdušenja! A komaj so imeli moj podpis — in denar seveda — je priromalo kar teden za tednom pismo: „Pošljite še nemudoma 1 K 50 za kolke“ . . . „Pošljite še nemudoma . . .“ itd. itd. Brez konca in kraja! A se je gotovo pozneje rentiralo! Mislite? V 9 letih (berite, prosim: v devetih letih!) sem dobil dividend 4 K, štiri krone, a te brez vsega odbitka, če se ne motim. Pozneje so delnice zahtevale nazaj in so jih

Istina.

Ali pa so se doklade na pivo v istini že zvišali. Ne! Ampak dalo se je samo dovoljenje, da se lahko zvišajo pri sklepanju o proračunu, ko bo ves pri-mankljaj znan. Toda tudi takrat se mora šele glasovati, ali se zvišajo ali ne.

Ves krik socijev in liberalcev, da so se zvišale doklade na pivo, je torej prezgoden. Končna odločitev pride šele meseca januarja.

Tudi istokrat bodo naši poslanci na braniku za težnje našega slovenskega kmeta in obrtnika!

Deželni zbor.

Vročje bitke so se vršile v božičnem zasedanju v našem štajerskem deželni zboru. Tudi tokrat so se pokazali naši poslanci kot vrli zastopniki svojih volilcev, ki se ne boje nikogar, če je treba varovati čast in koristi našega slovenskega ljudstva. Nasprotniki občudujejo disciplino našega kluba, ki je vedno polnoštevilno zbran in zmiraj odločno ter enotno nastopa za vse, kar je v korist njih volilcev.

O zasedanju prvega dneva, dne 28. dec., smo že poročali.

Dne 29. dec.

Cesarski namestnik je naznanil Slovenskemu klubu, da se je dovolilo za podporo po suši celo 300.000 in ne samo 200.000, kakor se je skrajna nameravalo.

Deželni odbor je predložil poročilo, naj se nekaj zemlje okolice celjske vzame v mestni okoliš.

Proti sta govorila zelo odločno dr. Benkovič in Terglav. Dr. Negri bi moral braniti stališče celjske občine, a ni šla. Dr. Korošec mu zakliče: Danes niste pripravljeni!

V vinarški odsek sta izvoljena Roškar iz Ozmeč, v odsek za stavbo nove bolnišnice dr. Zankovič in dr. Korošec.

Radi povodnji na Bizejskem so poslanci dr. Benkovič, dr. Jankovič in Pišek danes posredovali pri c. kr. namestniku in zahtevali takojšnjo pomoč prizadetim vasem. Namestnik je obljubil, da takoj odpošlje na lice mesta komisijo, ki naj ukrene najpotrebnejše, da se odvrne daljna nevarnost; dalje je obljubil od hrvaške vlade zahtevati, da čim preje izgotovi načrte za regulacijo spodnjega dela Sotle, katerega je prevzela hrvaška vlada.

Dne 30. dec.

Ta dan je bila debata o budgetnem provizoriju. Vse stranke ob takih prilikah pojasnijo svoje stališče. Slovenci se z vsemi dovoljenimi sredstvi borijo proti sedanji, nemško-veleposestniški večini, zato tudi ne morejo glasovati za proračun. V imenu slovenskega kluba je govoril njega načelnik dr. Korošec.

Dr. Korošec govori.

Vse posamezne želje in pritožbe glede deželne uprave bodo Slovenci izrazili, ko pride meseca januarja do debate o proračunu. Danes le kratko, zakaj ne bomo glasovali za provizorij.

Čeprav je slovenska opozicija stvarna ter ne ovira delovanja, kjer to ne nasprotuje slovenskim zahtevam, vendar ji je sedanja večina skrajno sovražna. (Hrup pri nasprotnikih, pritrjevanje na slovenskih klopetih.)

Poslanec Einspinner: Saj nimate dokazov!

znižali na tretjino. In še potrditi smo jim morali, da smo tako znižane res prejeli!

A blo bi čudo božje, ako bi bilo drugače! Če nadzorujejo odvetniki varjenje piva! In če si računajo za pot dobre četrt ure z vlakom toliko, kakor bi se vozili v Indijo Koramandijo, deveto deželo, kamor še celo dr. Cook ni prišel! A eno dobro je ta stvar vendar imela! Neki delničar mi je rekel nekoč: „Delnice so sicer za nič, a ob ustanovnem shodu smo imeli imeniten banket! Sampanjca, kolikor ga je kdo hotel!“ Bil je sicer bridek „Galgenhumor“ v besedah. A saj je že Levstik, Bog mu daj dobro za to pošteno in odkrito besedo vsaj, če bi že ne storil ničesar drugega dobrega, krstil Slovence za „Galgenvögel.“

Bil je pač drag ta šampanje! Jaz sicer nisem bil deležen te dobrote. O, šampanje in dolge govornice zraven! Da bi živeli stebri Slovenstva brez dolgih govorov — o, kako daleč za deveto goro si še, zlati čas . . .

A morda pride vendar, ne obupajmo!

V maju sem pričel to pismo, ob koncu leta ga sklepam. Veliki dogodki se odigravajo v Avstriji. In naši možje so, ki stojijo v teh važnih zgodovinskih dneh v ospredju in določujejo smer dogodkom s svojim duhom in z močno svojo voljo.

Tako nam morda zasijejo boljše časi. Dal Bog, ker sicer bodo izkazovale naše bilance od leta do leta večji deficit . . .

Srečno, bogato, blagoslovljeno novo leto vsem rojakom!

Ali ste že obnovili naročnino ?

Dr. Korošec: Takoj vam jih hočem navesti! Iz samega sovraštva do Slovencev ne pustite nikdar predsedovati slov. namestnika deželnega glavarja. Ne daste nam niti enega zapisnikarja. V nobenem odseku nam niste koncedirali mesta načelnika ali podnačelnika. Dajali ste nam najmanj važne referate. (Nemir pri Nemcih.)

V odsekih ste pri vseh različnih slovenskih zahtevah nastopal! z največjo besnostjo. Opozarjam vas na epizodo o kombiniranem finančnem in kulturnem odseku. Kako sovraštvo, kaka besnost, kaka imenzna averzija proti Slovincem je zvenela iz vaših ust, ko ste govorili proti otvoritvi kmetijske šole v St. Juriju na južni železnici.

To je bilo v odseku, prosimo vas, pokažite svojo besnost tudi v javni seji, da jo vidi vsa slovenska javnost in da se nastane klic: Proč od Gradca! med našim ljudstvom mogočnejši. (Ploskanje med Slovenci, nemir med Nemci.)

Če je vlada predložila delitev Češke, našla se bo tudi vlada, ki bo predložila, delitev Štajerske in Koroške, posebno sedaj, ko je nemški veto v državnem zboru stri. Mi gremo času nasproti, ko bodo vse slovenske pokrajine združene v eno celoto!

Dr. pl. Kaan: Živela Srbija!

Dr. Korošec: Ne težimo v Srbijo, ampak mi hočemo ostati pod habsburškim žezlom. In ako imate kaj smisla za Avstrijo, morali bi naša utemeljevanja podpirati.

Glede rabe slovenskega jezika, ne govorim danes, ker se mi zdi, da se je večina v tem oziru poboljšala. Samo to povemo, da mi glede rabe svojega jezika ostanemo neupogljivi.

Potem govornik ostro kritizira šerutnost večine, ki ni zmožna za nobeno delo, ampak je samo takrat na mestu, če je treba razdeljevati masne službe in okupirati politično moč. Izjavi, da glasuje Slovenski klub proti provizoriju.

Utis.

Govor dr. Korošca pri debati za provizorij je napravil v zbornici velik utis. Cela zbornica je pozorno poslušala govornika Slovenskega kluba, ki je zagovarjal stališče S. K. Z. nasproti nemški večini. Bičal je nepristransko postopanje nemškutarjev, poudarjajoč, da mora priti do trenutka, ko bo vlada primorana, združiti vse Slovence v eno celoto. Wastian je odgovorjal dr. Korošču popoldan jako nesrečno; zelo se je mučil, da bi izpodbil Koroščeve trditve, pa se mu ni posrečilo; niti njegovi lastni tovariši niso bili zadovoljni z Wastianom, ker je uplival nanje še preveč govor dr. Korošca.

Debata o davku na pivo.

Nemška večina je sprejela budgetni provizorij. Potem je prišla debata o davku na pivo. Takoj pa moramo reči, da se ni zahtevalo, naj se zviša davek, ampak naj se pripusti možnost, da deželni zbor lahko v januarju zvišanje sklene ako hoče. Poslancem je bilo treba zavzeti odločno stališče. Mestni zastopniki, zlasti graški, potem socialni demokrati, in vse-mogočni dr. Kukovec so hoteli speljati kmečke zastopnike na levo. Primankljaja je blizu 4 milijone kron; če se davek na pivo ne zviša, morali bi davkoplačevalci gotovo plačevati namesto doklad na pivo vsaj 6% doklad na direktne davke.

Nemški nacionalci in v njihovem objemu dr. Kukovec, so računali tako-le: Sedaj vržemo davek na pivo, potem bomo s svojo večino, — dr. Kukovec bo jim že pomagal, kakor sedaj — povišali doklade vsega skupaj za 20%, in drugo leto še pa pride davek na pivo na vrsto. Na ta način je računala nemškonacionalna večina, da bi si pridobila zopet polne kase in zopet nekaj let lahko zametavala denar v namene, ki naravnost izzivajo slovensko ljudstvo.

Kmečki poslanci — med temi so vodili poslanci S. K. Z. celo akcijo jako spretno — so zapazili to nakano in le njihovi sprtnosti se je posrečilo, da se je od zbornice sprejel okvirni zakon, ki določa doklado na pivo od 2 do 4 krone, namesto dosedanjsega davka od 2 kron.

V debato sta posegla poslanec Meško in dr. Benkovič, ki je uničevalno in pod vtisom cele zbornice zavračal dr. Kukovca, ki je zopet napadal poslance S. K. Z.

Dr. Benkovič govori.

Visoka zbornica! Tekom debate se je od več strani izražalo začudenje, kako da naša stranka kot opozicija hoče glasovati za to predlogo, to je zvišanje davka na pivo. Ako bi danes ob sedanjem vinski krizi na Spodnjem Štajerskem napravili referendum, to je glasovanje interesentov v tej zadevi, potem sem prepričan, da bi ogromna večina naših volilcev bila za zvišanje davka na pivo, če je sploh treba kake davke zvišati ali na novo vpeljati. Kajti gotovo ne bo na škodo zdravju ljudstva, tudi ne proti gmotnim interesom ljudstva, če se konzum piva v prid vinu zmanjša radi zvišanja davka. Seveda kaže skušnjava, da se konzum piva kljub zvišanju davka ne bo zmanjšal, k večjem radi od gotove stranke vprizorjenega bojkota za par mesecev.

Da je treba iskati novih virov za deželne finance vpricho deficita 4 milijonov kron, to je neoporečno. Večina nam grozi z zvišanjem vseh doklad za 15 do 20%, in večina ima seveda moč, da to de-

seže. Po zvišanju davka na pivo od 2 K na 4 K bi se na ta način pridobilo nad 1 milijon kron, 1% doklad na vse direktne davke znaša 170.000 K, tedaj 1.020.000 K. Ako se torej ne dovoli zvišanje davka na pivo od 2 K na 4 K, potem se morajo doklade, in se bodo — seveda proti našim glasovom — zvišale najmanj za 6% več nego bi bilo potrebno, če se sklene v razpravi stoječa postava.

Savinjska dolina.

Naše stališče je tedaj dano: če se sklicuje na Savinjsko dolino, na prducente hmelja, odvrti imam, da se ne gre za davek na hmelj. Pa tudi posredno hmeljarji ne bodo in ne smejo biti prizadeti. Naši hmeljarji so po večini ob enem vinorejci; gotovo pa niso tudi konzumenti piva, da bi jih davek na pivo mogel zadeti.

Tudi kot producente ne! Saj vsak otrok v Savinjski dolini ve, da se naš hmelj ne vavi v domačih pivovarnah, ampak da se izvaja na Češko in v Nemčijo. Kljub zvišanju davka na pivo v Nemčiji se izvoz hmelja iz Savinjske doline ni zmanjšal. In Češki pa ne moremo braniti, če zviša davek na pivo; sploh pa na razpoloženje v češkem deželnem zboru ni tako, da bi se bilo tega treba tega bati.

Pri proračunski debati bodem dokazal s statističnimi podatki, da se ogromna večina savinjskega hmelja izvaja iz Štajerske.

Pač pa bodo naši hmeljarji kot davkoplačevalci prav občutno čutili, če se doklade zvišajo za 6% nad potrebo; te doklade bodo plačali iz svojega žepa. Ako bi količkaj dvomil, da zvišanje davka na pivo utegne škodovati produkciji savinjskega hmelja, bi ravno tako odločno zastopal nasprotno stališče.

Z našim glasovanjem večini nikakor ne izražamo kake usluge, ampak le našim volilcem, ki od nas pričakujejo pozitivnega dela, ne pa cenih fraz. Z našim glasovanjem hočemo volilcem, posebno vinorejcem, prihraniti 1.000.000 K, katerega bi sicer morali v obliki doklad plačati.

Dr. Kukovec za pivovarnarje.

Tovariš Kukovec je govoril danes v imenu svojih 3—400 volilcev, pa še ti ne bodo zadovoljni z njegovim stališčem; govoril je tudi v imenu neke neimenovane skupine interesentov v Savinjski dolini. (Ta neimenovana skupina je menda kaka delniška družba! (Klici: Koliko delnic pa ima?) On si je po neprevidnosti od stranke že vnaprej dal naročiti, kako naj glasuje, da potem to izrablja kot politično orožje zoper nas.

Mi se pa v tako važnih vprašanjih ne damo voditi od političnih, ali celo strankarskih, ampak le od stvarnih razlogov.

Ce se danes ta predlog odkloni, potem bo zopet dr. Kukovec telefoniral v „Narodni Dnevnik“, da je to uspeh njegovega odločnega, „junaškega“ nastopa (Smeh!), kakor bi cela zbornica pred njim ležala. Saj je tudi pred dvema dnevmoma telefoniral „Narodnemu Dnevniku“, kakor bi se le in samo radi njegovega nastopa sprejel Ornigov predlog radi železnice Radgona-Brežice. (Živalski medklici in smeh.)

Socialdemokrati nam groze z ulico; naj le pridejo med naše volilce, ako hočejo njihovo mnenje slišati. Oni ložje prenesajo davek na pivo, nego pa zvišanje doklad; vinorejci celo odločno zahtevajo zvišanje davka na pivo in žganje. Na take skozi okno govornje grožnje se ne bomo ozirali!

Meško govori.

Poslanec Meško govori in poudarja, da, ako se nameravani davek na pivo opusti, se morajo potem zvišati doklade na direktne davke, kar bo zopet najbolj občutno zadelo kmečko ljudstvo. Mi kmečki poslanci odločno protestiramo proti zvišanju doklad na direktne davke in bomo glasovali za to, da deželni zbor pri proračunu lahko sklene zvišanje doklad na pivo.

Usoden dan za dr. Kukovca.

Kar je iskal, je skupil. Dr. Kukovec ima navado, da pri vsaki priliki napada poslance S. K. Z. On je torej vedno kriv, če pride med lastnimi brati v zbornici do spopada. Poslancem S. K. Z. je to zelo neljubo, ker nečejo prepričati Slovencev v zbornici v smeh in veselost nemškutarjev in Nemcev. Do sedaj je še vedno on začel z napadi in to v nemškem jeziku, ker misli, da bodo to učinkovalo pri večini. Večina se roga njegovim izvajanjem, in ga tudi nikdar ne poslušajo. Poslanci S. K. Z. so tudi sklenili, da se ne brigajo zanj; toda napade bodo vedno odbijali. Tako jo je v četrtek zopet pošteno skupil. Radi njegovega nelojalnega postopanja je moral slišati besede: „Cigan, lažnjivec!“, in jih je lepo mirno vtaknil v žep. Z nesrečnimi podatki hoče obrekovati poslance S. K. Z. pred Nemci; ti naj bodo po njegovem mnenju sodniki našega žalostnega domačega prepira. Zato tudi zasluži primerno plačilo.

Raznoterosti.

Duhovske spremembe. Č. g. Martin Agrež, kaplan pri Sv. Janžu na Dravskem polju je prestavljen v Koprivnico; na njegovo mesto pride č. g. Alojzij Kramaršič, kaplan v Remšniku; Adolf Gril iz Koprivnice na Remšnik.

Proti vsem kmetom. Zelo spretno je spodbil v deželnem zboru dr. Benkovič fraze dr. Kjkoveca, ki je hotel svoje protikmečko stališče s tem opravičiti, da je baje okvirni zakon, s kojim se da dovoljenje, zvišati doklade na pivo za 1 krajcar na liter, škodljiv našim hmeljarjem. Hmelj se prodaja skoro izključno na Češko in Nemško, kjer naš štajerski okvirni zakon nima nobene veljave. Štajerskih hmeljarjev torej sploh ne zadene. Sploh pa je krivo misliti, da se bo spilo sedaj manj piva. Doklade, če se sklenejo, naj nosi pivovarnar, toda liberalci nočejo tega, ampak že naprej napovedujejo, da se bo doklada zvrnila na pivce. Gotovo pa je, ako bi se okvirni zakon ne sprejel, zvišale bi se doklade na direktne davke za 15—20 procentov. In to bi zadelo vse hmeljarje brez izjeme. Dr. Kukovec je v deželnem zboru koristil le pivovarnarjem, a hotel škodovati našim kmetom in obrtnikom.

Vinska kriza. Pri obravnavi za davek na pivo so napadali agrarne poslance, zlasti poslance S. K. Z. skoro vsi mestni zastopniki. Najhujše so razgrajali socialni demokrati, ki so z lažmi in natolcevanjem črnili naš kmečki stan, češ, da se temu najbolje godi. Tako govorijo le socialni demokrati, ki nočejo poznati kmečkega stanu. Ravno istim socialnim demokratom in mestnim graškim zastopnikom, ki bi radi potopili kmeta v žlici vode, je sekundiral ves čas dr. Kukovec. Poslanci S. K. Z. in nemški krščanski socialci so spretno odbijali njihove laži in zatrjevali, da nima kmet večkrat niti denarja za sol, med tem ko tovarniški delavec pije vsak dan pivo ali vino. Poslanci S. K. Z. so se odločili za davek na pivo, ker s tem preprečijo najmanj 8% novih doklad. Poleg tega pa so tudi uvaževali lažjo prodajo vina, katerega je vse polno v kletih naših vinogradnikov. Opravičeno je odgovorjal dr. Benkovič dr. Kukovcu, da bi se celi Spodnji Štajer z malimi izjemami izrekel za davek na pivo, če mu je voliti med tem davkom in med dokladami in davkom na vino.

Dr. Kukovec je najspretnjši politik, kličejo vedno v „Narodnem Dnevniku“. V deželnem zboru se pa cela zbornica smeji njegovi nespametnosti. Te dni je igral kaj žalostno vlogo. Večina se sploh ne briga več za njega. On pa venomer trdi „On in njegova stranka“. Na take besede se mu vsi vedno rogajo in kažejo na njega, češ, da je v njegovi osebi posebljena cela mogočna stranka. Če pa naglaša, da govori v imenu ljudstva, mu pa kričijo, da petorica pisarjev in učiteljev ni nobeno ljudstvo. V četrtek je vendar pošteno nalete radi lažnjivih poročil v „N. Dnevniku“. V sredo je pisal „Narodni Dnevnik“, da je le dr. Kukovec s svojim plitvim govorom pripomogel, da se je sprejel Ornigov predlog radi železnice. To vse-mogočnost je zbornica v četrtek primerno ponižala in se smejala takim bedastim poročilom v „N. Dnevniku“. Ko bi videli liberalci, kako ponižan je bil dr. Kukovec v zbornici, bi bili zbežali same sramote.

Strašne megle 8. decembra v Celju — deficit 45.000 K — konec! Megla je bila vobče takrat, toda ko je nastopil referent ter rekel: „Narodni Dnevnik“ je stal na leto 80.000 K; če dobimo vsa naročnina, je pokritih 35.000 K; ostali deficit je nepokrit!“, tedaj pa je nastala taka megla, da se je kar vsem zatemnilo pred očmi. „Obmolčali so vsi, v referenta napeto zijali...“ Govorili bi sicer radi, pa „Narodni Dnevnik“ jim je že naprej zamašil usta, rekoč: „Občni zbor mora računati z dejstvom, da bo „Narodni Dnevnik“ tudi naprej izhajal.“ Zato je referent sam nadaljeval, rekoč: „Ta deficit je sprejela Zvezna tiskarna, ki je lastnina Zveze slovenskih posojilnic.“ Ta zveza je v celem odpisala 80.000 K dolga. Načelnik Zveze slovenskih posojilnic v Celju je, kakor znano, dr. Kukovec, nadzornik Zvezne tiskarne dr. Kalan, nadzornik Zvezne trgovine dr. Božič. S tem je razvozšana vsa uganka. Zakaaj na tem zboru je rekel govornik: „Z našim časopisjem stoji in pade Narodna stranka!“

„Reichspost“ o žalskih divjakih. Dunajska „Reichspost“ piše o žalostnih dogodkih v Žalcu sledeče: V Žalcu se je pred kratkim obhajal sv. misijon, katerega so vodili č. oo. jezuitje iz Ljubljane, in sicer oo. Žužek, Rakove in Pristov. Proti pričakanju se je misijon zelo dobro obnesel. Udeležba bila je zelo velika, navzlic vsem gonjam liberalnih prvakov, ki so se nad tem močno razgreli, kot purani nad rudečo barvo. Zbrali so se tedaj tržki liberalni inteligentje v temni noči, si napolnili žepa s kamni, šli pred župnišče demonstrirati in obmetavati s kamenjem misijonarje. Z demonstrativnim obhodom so zaključili ti junaki noči in teme svoj slavni pohod. Kričali in vpili so pa pri tem tako, da si je človek mislil, da je v zverinjaku in si moral tiščati ušesa pred huronskim vpitjem in razgrajanjem. Radi teh dogodkov je morala po višji naredbi izostati polnočnica, kar je napravilo zopet čudovit učinek na liberalno napredno nahujskane junake. Zoper sv. misijon so demonstrirali, misijonarje napadali s kamenjem, a za polnočnico so se potegovali, seveda z namenom, da uganjajo zopet norčarije v cerkvi. Eden naprednikov se je spravil v stolp in pričel zvoniti. Ifo divjaka ravnanje žalskih liberalcev se že samo ob sebi obsodi. S tem činom žalostnega spomina so si postavili torej tolovajsko zavedni liberalci cele Savinjske doline in cele Štajerske nagrobni spomenik v Žalcu, kot sredotočju njih najbolj uspelega evfeja.

Pozor, slovenski trgovci! Na Muti se bode v kratkem oddala dobro idoča trgovina po umrlem tr-

govcu Kečeku. Sodnijska inventura se izvrši tekom 14 dni, potem pa lahko nastopi drugi trgovec. Za informacije se lahko obrne na g. nadučitelja Hrena na Muti.

Dr. Lueger o Hrvatih. „Agramer Tagblatt“ priobčuje nek pogovor z dunajskim županom glede na Friedjungov proces. Dr. Lueger je rekel, da ne veruje vsega, kar so pričeli izpovedati, nekaj bo pa že resničnega. Gotovo pa je, da Hrvatje niso zapleteni v to zadevo. Hrvatje so res zvesto ljudstvo svojemu kralju. To je Luegerjevo neomajno prepričanje. Ko se ga je opozorilo, da trpi avstro-ljubna politika na Hrvaškem vsled tega v zadnjih letih, kjer se dunajski krog niso nič brigali za hrvaške razmere, je dejal: **Dunajski proces je dokazal, da h kakemu sumničnemu Hrvatov ni povoda.** Na vprašanje, kaj naj pričakujejo Hrvatje od Dunaja, je odgovoril dr. Lueger, da od dunajskega dvora zelo veliko. Treba je imeti samo potrpljenje. Hrvatsko vprašanje se bo rešilo takrat, ko se bo razjasnil zapleteni položaj na Ogrskem. Ako bodo na Dunaju ostali v boju z Madžari, potem bodo prišli za Hrvatje lepi dnevi. Koncem govora se je **tudi izjavil o trjalizmu in dejal, da je združitev slovenskih dežel v Avstro-Ogrski samo ideal, in rešitev tega problema je še v negotovi bodočnosti.** Hrvatje naj vstrajajo na Dunaju se jih ne bo pozabilo.

„**Novi čas.**“ Pod tem naslovom je pričelo izdati katoliško tiskovno društvo v Gorici nov tednik, kojega prva številka je zelo zanimiva in nam prav ugaja. Načela novega lista so načela katoliške vere, namen mu pa je blagostanje in vsestranska prosveta našega slovenskega ljudstva. Novega spbojevnika iskreno pozdravljamo!

Mladinsko gibanje v Švici. Tudi v gorati Švici se mladeniči močno gibljejo. Švicarska katoliška mladeniška društva že sedaj štejejo nad 100 društev. Ta močen napredek in razvitost se je pokazal na zborovanju predsednikov dne 11. oktobra letošnjega leta v Winterthuru. Število katoliških mladeniških društev se vedno večja, med tem ko ono protestantskih brzo pada.

Odpošiljanje brzovoznega blaga s plačilnimi znamkami na c. kr. državnih železnicah. Z uvedbo novega blagovnega tarifa za lokalni promet na progah c. kr. državnih železnic s 1. prosincem 1910, se spremeni tudi tarifa za odpošiljanje brzovoznega blaga s plačilnimi znamkami v toliko, da se cena glavnih znamk zviša od 80 na 80 stot., dočim ostane cena dodatnih znamk in drugih tarifnih določb nespremenjena. Vsaka oprema brzovoznega blaga se tedaj zviša napram dosedanjim taksam za 30 stot. — Glavne znamke po 50 stot. izgubijo z dne 31. grudnia 1909 svojo veljavo ter jih do 30. junija 1910 postajne blagajne zamenjavajo za znamke po 80 stot. v enakem vrednostnem znesku.

Jubilej češke narodne himne je bil v četrtek. V četrtek je namreč minilo ravno 75 let, kar je v J. K. Tylovi burki „Fidlovačka“ slavní češki basist Strakaty zapel prvokrat Skoupov „Kde domov můj“. Pesem v začetku ni ugajala, šele ko jo je policija prepovedala, je postala popularna in po letu 1860 je bila splošno priznana kot češka narodna himna. Danes ni znana ta krasna in melodična himna le na Češkem, temveč se poje po vsem slovanskem svetu.

„**Narodni Listy**“ prodani. „Narodni Listy“ se prodajo in združijo z „Denom“. Konzorciju pristopijo poslanci Kramarž, Bralik in Čech. Starejše urednike „Narodnih Listov“ vpokojijo.

Afera Hofrichter. Oče nadporočnika Hofrichterja je lansko leto v toplicah Warmbrunn nenadoma umrl. Sodnija je sedaj uvedla preiskavo, da konstatira vzrok smrti.

Civilna lista belgijskega kralja je določena na 3.300.000 frankov. Tozadevni vladni predlog je belgijska zbornica sprejela z vsemi proti glasovom socialistnih demokratov.

Princezinja Lujiza koburška se misli stalno naseliti na Ogrskem. Zadnje dni je kupila neko posestvo v vrednosti treh milijonov kron. Kupna cena bo izplačana seveda šele tedaj, ko bo dosegla princezinja Lujiza svoje dedne zahteve.

Tolstoj je te dni hudo obolev. Vsi so že obupali in pričakovali katastrofe. Vendar se je pa sedaj bolezni obrnila na bolje.

Počasi — pa gotovo! To je geslo framazonov in svobodomislicev. Počasi, pa z vso gotovostjo so na primer framazoni na Francoskem pripravljali tla sedanjim razmeram. Navedimo le nekatere sklepe in postavbe v teku zadnjih 30 let na Francoskem, in videli bomo, da so si framazoni že pred 30 leti pripravljali pot. Leta 1880 so škofom vzeli nadzorstvo pouka v šoli. Istega leta so odpravili nedeljski počitek. Leta 1881 je prišla postava, da otroci niso primorani v šoli učiti se veronauka. Križ so vrgli iz šole istega leta. Leta 1883 so odpravili vojaško mašo. Leta 1888 so uradniki dobili prepoved, skupno in v uniformi se udeleževati procesij. Od l. 1873 do 1893 so znižali prispevek za katoliško bogoslužje za 11 milijonov in za 11 milijonov pomnožili prispevek judovskemu in protestantskemu bogoslužju. L. 1894 so dobili učitelji prepoved, otroke spremljati v cerkev. Leta 1904 se je začel boj proti redovom. Na velik petek leta 1904 so odstranili križ iz sodnih dvoran. Cerkev so oropali vsega premoženja. Sedaj

čisto odkrito skušajo na Francoskem cerkev uničiti. — Ali bomo sedaj še verjeli liberalcem, ki zahtevajo, naj bi se zmanjšal vpliv cerkve v šoli, da niso proti veri? Ali jim bomo verjeli to, ko vidimo, da naši svobodomiselní učitelji prepovedujejo krščanski pozdrav in mnogo njih ni v cerkev ne hodi? Ali bomo še nadalje podpirali liberalne liste, s katerimi trujejo naše ljudstvo? Nikakor ne! Zato pa proč z liberalnimi listi in na njihovo mesto naj stopijo pošteni, krščanski časopisi.

Moralni in verski propad na Francoskem.

Francoska trpi na fizični in moralni jetiki, kar ni čuda, ker delajo framasoni z vso silo že nad sto let, da uničijo v ljudstvu smisel za izvrševanje krščanske morale. Boj proti krščanstvu rodi žalostne posledice in propad francoskega ljudstva. Sedanje versko preganjanje je končna posledica verskega propada na Francoskem. Kakor so Francozi šli manj v cerkve, tako se je znižavalo število prebivalstva, množila so se pa hudodelstva. Res da se vrši v mnogih krajih hud odpor proti novodobnemu ropu cerkva, a v kolikih krajih se za inventuro še nihče ne zmeni ne.

Evo števil, kako propadata na Francoskem verska misel in morala.

Pariz šteje 2 milijona prebivalcev, svojo velikonočno dolžnost pa izpolni komaj 100.000 oseb, torej pet na sto, štiri ženske pa en moški! Brez duhovna so pokopali v Parizu 3000 oseb, a zdaj jih pokopljejo vsako leto 17.000, kar znaša tretjino vsakoletnih pariških pogrebov.

Sodnijskih zakpnskih sločitev je bilo leta 1884 na Francoskem 1657, a leta 1902 so ločili sodnijsko 8431 zakonov. Na 62 rodbin pride ena ločena!

Na Francoskem nima dva milijona rodbin nobenega otroka, dva milijona pa le enega. Tu tiči rak-nana na telesu francoske moderne družbe. V Parizu je rojenih vsako leto 18.000 nezakonskih otrok, 30.000 izpostavljenih in zapuščenih otrok vzgajajo po zavetiščih.

Najnesramnejše spise razširjajo v 150.000 izvodih.

Hudodelstev so našli leta 1880 na Francoskem 167.000, a leta 1892 je naraslo število hudodelstev že na 700.000! Hudodelstva se osebno množijo tudi med mladino. Madoletnih hudodelcev so našli leta 1880 še 16.000, leta 1891 je pa bilo že 41. madoletnih hudodelcev, med njimi polovica proti nravnosti. Pravijo, da se število madoletnih hudodelcev pomnoži vsako leto za 2000. Samoumorov je bilo leta 1884 še 7500, 1892 pa že 9000, med njimi 2000 ženskih samoumorilk. V desetih letih je poskočilo število otrok samoumorilcev od 140 na 460!

Goljufije so poskočile v tem času od 1000 na 3300, tatvine, ki so jih izvršili otroci, so se pomnožile od 5000 na 15.000, vsako leto sprejmejo v poboljševalnice 1000 do 1200 otrok.

V Parizu so spili leta 1885 57.000 hl absinta (pelinkovca), leta 1897 so spili že 160.000 hl, in vsako leto se zviša množina spitega pelinkovca za 20 tisoč hl.

Prostitutk je v Parizu 250.000.

Telesni razvoj prebivalstva je zelo nazadovat. Leta 1832 nista bila potrjena izmed 100 mladeničev 2 k vojakom, leta 1892 je pa bilo izmed 100 mladeničev 32 nepotrjenih. Pripomniti pa moramo, da se za potrditev k vojakom zahteva zdaj mnogo manj, kakor leta 1832.

V velikih mestih ima izmed 100 rodbin le sobico s 15 do 20 kub. m. zraka. In to v državi, ki ima socialistične ministre, seveda ti možje nimajo časa, da bi se pečali z delavskim izboljšanjem, ker morajo skrbeti pred vsem za protiversko gonjo. V 59 departementih se je leta 1886 še pomnožilo prebivalstvo, a leta 1896 je pomnožilo le še same v 24!

Tako daleč je privedlo liberalno framasonstvo ljudstvo na nekplaj evetočem Francoskem. Številke bolj glasno govore, kakor vsako drugo dokazovanje, kam pripelje ljudstvo protiverski boj!

Politični pregled.

Vojna nevarnost na Vzhodu.

Črnogledniki o vzhodno-azijski vojni nevarnosti bodo pa sedaj imeli vendar le prav, ako ne bo prevare. Znaki za to nevarnost se vedno bolj množijo in vedno groznejše prete. „Ruskoje Slovo“ priobčuje iz Vladivostoka: Pri nas se govori javno o novi vojski med Rusko in Japonsko; ne prerokava se več, ali bo prišlo do tega ali ne, ampak misli se samo še o tem, kedaj da se bo pričela zopet vojna. Uradno poročilo zunanjšega ministarstva potom peterburške brzojavne agenture je popolnoma zgrešilo svoj namen, pomiriti ljudi. Vznemirjenje je v zadnjih treh dneh postalo še večje, ko je prebivalstvo izvedelo, da sta dve inozemski banki naročili predstojnikom filijalk, naj bodo pazljivi pri napravi kupnih pogodb, ker je splošno

stanje v vzhodni Aziji zelo sumljivo. Isti list javlja dalje: Tudi prihod visokih japonskih častnikov v Mandžurijo, med njimi tudi Togo, zelo vznemirja takajšnje kroge, civilne in vojaške. Kakor se čuje, je napravljen Togo s kitajskim guvernerjem pogodbo, da japonske čete nemoteno lahko preidejo kitajsko ozemlje.

Pa še druge okolnosti pomnožujejo strah, namreč: razpostavljanje japonskih čet ob rusko-korejski meji pod pretvezo pomirjenja korejske prebivalstva. Istotako tudi skrivni obiski japonskih častnikov v Charbinu. Končno pa tudi nakup ogromne množine žita po japonskih intendaturah za najvišje cene in nabiranje provijanta na južnih prometnih točkah. Vse to kaže dovolj jasno, da bo v kratkem morda začelo zopet pokati na vzhodu. Ne motimo se, ako že sedaj trdimo, da bo nastal v slučaju vojske upor proti Japonecem v Koreji, ker že sedaj neprestano vre med ljudstvom, ki ni zadovoljno z japonsko nadvlado.

Turčija.

Turški listi potrjujejo vest, da bo postal novi veliki vezir namesto Hilmi-paše poslanik v Rimu, Hakki-bej. Nekateri listi poročajo tudi o sestavi novega kabineta pod predsedstvom sultanovega svaka Ferida, londonskega poslanika Tewfik-paše ali pa senatovega predsednika Said-paše. Čujejo se glasovi, da bo tudi Šeih ul Islam odstopil. Nofranji in pa finančni minister bosta ostala na svojih mestih. Dosedaj se ni znano, če je sultan že sprejel demisijo Hilmi-paše.

Srbija.

„Narodni Politika“ objavlja govpr z ministrskim predsednikom Pašičem, v katerem je ta izrazil svoje upanje, da pride v kratkem do avstrijsko-srbske trgovinske pogodbe. Kar se tiče balkanske zveze, je izjavil Pašič, da je to za sedaj samo ideal, na kojega izpolnitev bo treba še dolgo čakati. Zveza, ki je mišljena na čisto gospodarski podlagi, bi imela napram zapadni Evropi defenzivni značaj. Ofenzivne namene se tej zvezi ne sme pripisovati.

Angleške spletke na Turškem.

Zadnji obrat turške politike, ki se je izvršil po vrnitvi pl. Goltza in turških begov iz potovanja po Avstriji je Angleški zelo neprijeten. Zato dela na to, da vrže Avstriji in Nemčiji prijazno vlado Hilmi-paše in spravi na davno zaželjeno vodilno vladno mesto sedanjega finančnega ministra Džavid-pašo. Hilmi-paša je, kakor poročamo na drugem mestu, že odstopil, vendar pa dosedaj njegova demisija še ni sprejeta. Džavid-paša je poturčen Žid in slepo udan Angleški, po koje vplivu je tudi prišel v vlado. Seveda paDEC Hilmi-paše lahko tudi ne prinese Angliji zaželenega popolnega preobrata v zunanji politiki.

Štajersko.

Mariborske novice.

Imenovan je za finančnega konceptnega praktikanta v Mariboru absolvičani pravnik Antica Horvat.

Slovensko gledališče. V nedeljo 9. prosinca 1910 se uprizori burka v 3 dejanjih „Veleturist“. Ta burka se je igrala v Ljubljani z najboljšim uspehom in upamo, da bode vsled svojih humorističnih prizorov splošno ugajala. Da pride zunanje občinstvo še pravočasno na vlak bo začetek tej predstavi, kakor tudi vsem prihodnjim predstavam, točno ob pol osmi uri zvečer. Na kar izrečno opozarjamo. Druga predstava bo 23. prosinca 1910. in sicer burka „Zmešnjava nad zmešnjavo“.

Tečaj za italijantčino se bo pričel po novem letu v Mariboru, ako se zglašijo dovolj udeležnikov. Pojasnila daje g. Ferdo Leskovar, Stolna ulica 6, (spodnjestajerska pošojilnica).

Tržne cene v Mariboru za 100 kg: pšenica K 28—; rž K 18—; ječmen K 17—; oves K 17-50; koruza K 18-50; proso K 18—; ajda K 17—; seno sladko K 12—; po 1 kg: fižola K 0-28; graha K 0-60; leče K 0-60; krompirja K 0-08; 1 liter mleka K 0-22; 100 glav zelja K 3-50 in 1 jajce K 0-10.

Ptujske novice.

Poroka. V nedeljo dne 26. dec. je bila v Ptujju na smrtni postelji poročena gđc. Ana Bratušek z agentom Ivanom Münchau.

Detomor. Marija Sardinšek, dozdej dekla v Pletterjah na Dravskem polju, je porodila dne 19. dec. v gozdu nezakonsko dete. Da bi zakrila pred svetom nezakonski porod, je dete zadržala z listjem in ga potem v gozdu zakopala. Celi teden je otrok ležal v gozdu. Šele, ko so drugi ljudje jeli popraševati, kje da ima otroka, in naznanili celo zadevo orožnikom, je pripoznala, da je dete sama pokopala. Otroka so zopet izkopali in nesrečnica je morala sama nesti svojo žrtve na Ptuj, kjer je bil otrok sodnijsko pregledan in pokopan. V ustih je imel celih pet cmokov iz listja. Nezakonsko mater so seveda zaprli.

Kap je zadela zadnje dni gosp. Ivana Goriškega, kantinerja v novi vojašnici v Ptujju. Ker je bila bolezen zelo nevarna, so ga takoj prepeljali v mariborsko vojaško bolnišnico, kjer ga je v pondeljek drugokrat zadela kap, vsled katere je tudi umrl. Pokopan je bil v Mariboru.

Vsak somišljenik naj pridobi vsaj enega novega naročnika.

po poti, ampak je hotel dospeti na postajo čez železniško ograjo pri potoku, ki teče pod postajo. Izpodrsnilo se mu je in je padel v 7 metrov globoki jarek. Zlomil si je obe roki in polomil tudi pet reber. Vojaški zdravnik iz Kanala podelil mu je prvo pomoč in ga kdal prepeljati v goriško vojaško bolnišnico. Strojevodja brzovlaka, s katerim se je hotel odpeljati, ga je videl pasti in naznanil ljudem, da so ga dvignili iz potoka, ker drugače bi bil še lahko utonil v precej naraslem potoku.

Samomor v vlakcu. Potniki zadnjega voza brzovlaka, ki prihaja iz Trsta na goriški državni kolidvor ob 6. uri 30 min. zvečer, so bili priča samomoru, ki ga je izvršil neki sopotnik po imenu Herman Kersche iz Ptujja. To se je zgodilo nad postajo Openško. Mrliča so prenesli na Stanješki postaji v tamošnjo mrtvašnico.

Panika v cerkvi. V baziliki sv. Justa v Trstu je na Božič med pontifikalno mašo ob 10. uri dopoldne nastala malo pred obhajilom panika. Čuti je bil v cerkvi pok, kakor da bi nekdo v spodnjem delu severne postranske ladje ob zvoniku ustrrelil s samokresom. Ljudje, zlasti ženske, so prestrašeni začeli bežati iz cerkve; kmalu se je pa doznalo, da je v omenjeni ladji padel baje kos stropa na spovednico, kar je povzročilo pok. Redarji pred cerkvijo in gasilci, ki so bili nastavljeni v paradi v veliki ladji bazilike, so kmalu pomirili ljudi.

Za občinske tajnike v Istri. Istrski deželni odbor je določil od 1. januarja 1910 naprej 6 štipendijev po 600 kron za one, ki se mislijo posvetiti občinskemu tajnistvu v Istri. Ob podelitvi teh štipendijev se bo oziralo na potrebe obeh narodnosti v deželi.

Kitajska proučna komisija v Trstu. V soboto, dne 1. januarja bo prispela kitajska proučna komisija iz Beneke v Trst. Komisija proučava po Evropi mornarico, nje sestavo, velikost in pboroženost.

Gibanje med Lloydovimi strojniki. Ti so imeli v sredo zvečer posvetovanje, na katerem so njih delegatje izpovedali, da je generalni ravnatelj pri volji, izreči do stavljenege časa svoje osebno mnenje o njih zahtevah. Sklenili so izdati na vse strojnike okrožnico, zadevajočo ustavo dela.

Ustrelil s pištolo na nuno. Ko je v soboto ob 8. uri zvečer šla neka nuna po ulici Torrebiana v Trstu, je nekdo sprožil proti njej pištolo. Strel je zadel nje plašč. Ob 1. uri popolnoči so našli v ulici Campanile nekega 16letnega dečka spečega. V žepu je imel pištolo. Zjutraj je pobegnil z loma. Tajil je, da bi bil on ustrelil s pištolo proti nuni, ali v zvečer so ga odvedli v zapore v ulico Tigor.

Narodno gospodarstvo.

Poraba rožja kot živinska krma.

Vsled suše primanjkuje tudi letos v mnogih krajih živinske krme.

To je posebno občutljivo v vinskih krajih, kjer se nahaja vobče malo travnikov in malo košenin.

Opozorjam torej na lani priobčen spis o porabi rožja kot živinska krma.

Kakor znano, podarilo je c. kr. poljedelško ministrstvo v svrhu upeljave rožja kot krma več strojev za drobljenje rožja.

Nekateri stroji so došli še-le pozno v pomladi in se torej niso rabili; ponekod ni bilo zadostnega zanimanja ter so stroje le malo izkoristili.

V drugih okoliših, na primer pri St. Ilju v Slovenskih goricah, v Stopercah v Halozah, pri Ljutomeru in na Vidmu ob Savi, so si pa kmetovalci bili svesti koristi, ki se njim nudi s tem, da se omogoči poraba rožja kot krma, ter so stroje pridno rabili.

Vsega skupaj se je v svrhu krmljenja zdrobilo na strojih letos do 60.000 kil rožja.

Seveda je to premalo, ako pomislimo, da so stroji postavljeni v okoliših, ki obsegajo skupno 12 tisoč hektarov vinogradov in pridelajo rožja za 30-40.000.000 kil!

Vendar so bili kmetovalci, ki so doslej delali poizkuse s krmljenjem rožja, zelo zadovoljni.

Pozivam torej vinogradnike, da to zimo bolj izrabljajo rožje kot krmo.

Kakor sem že omenil v spisu, ki sem ga objavil meseca januarja t. l., je rožje če tedaj tečno, in ga živina rađa je, če se poklada sveže in sočno; naj se tedaj sprofi reže. Ako se rožje do rezitve ni porabilo, da se ohrani sveže in sočno več tednov, če ga spravimo v velike kupe na senčnem kraju, ga dobro stlačimo in otežimo s kamni ali z lesom.

Suho in plesnjavo rožje seveda ni za krmo. Isto velja tudi glede starega, debelega lesa, ki se tudi ne sme dajati v stroj, sicer ga pokvari.

Poleg rožja naj se poklada živini še seno, slama ali kako drugo krmilo.

Stroji so postavljeni v sledečih krajih:

1. na Bizeljskem, okraj Brežice, pri ekonomu gospodu Janezu Malusu;
2. na Vidmu ob Savi, na posestvu Reza gospoda Jožefa Šribarja;
3. pri županstvu občine Sv. Barbara v Spodnjih Halozah, okraj Ptuj;
4. v Mosteh, pri županstvu občine Sv. Lovrenc v Slov. gor., okraj Ptuj;

5. pri gospodu Ignacu Vrabiču v Stopercah v Gornjih Halozah, okraj Ptuj;

6. v občini Veličane, okraj Ormož, na posestvu gospoda Antona Puklavca;

7. na Tinskem, okraj Smarje, na posestvu g. dr. Jurtela;

8. pri kneževi graščini v Konjicah;

9. v Makolah, okraj Slov. Bistrica, pri žagi gospoda Jožefa Bogina;

10. v Framu, pri mlinu slivniške graščine, okraj Maribor;

11. pri Repnikovem mlinu v Cirknici pod St. Iljem v Slov. gor., okraj Maribor;

12. v Pekrah pri gospodu Tanku, prej Reiserjevo posestvo;

13. v Trzcu, občina Jurovec, okraj Ptuj, pri žagi gospoda Jožefa Purga;

14. v Vuzmetincih, okraj Ormož, pri mlinu g. Jožefa Pavličiča;

15. v Podgrađu pri Ljutomeru, pri Mohoričevem mlinu;

16. pri mestni žagi v Ptuj;

17. pri gospodu Petovaru v Ivanjkovcih, okr. Ormož;

18. pri gospodu županu Hlade pri Sv. Križu nad Mariborom;

19. pri županstvu občine Gornja Sveta Kungota v Dolgem dolu, okraj Maribor.

Gradeo, dne 5. decembra 1909.

C. kr. vinarski inšpektor na Štajerskem: **FRANCO MATIAŠIČ.**

Kako se hrani pozimi sadje? O božiču in o puštu se prodaja sadje čisto tudi štirikrat tako drago, nego v jeseni. Zato prinaša sadjarju obilen dobiček, če zna sadje shraniti za ta čas. Da ostane sadje dolgo časa sveže in ne gnije, hraniti je je v prostoru, ki ima kolikor možno vedno enako toploto, in sicer naj ne bo ta prostor bolj gorak od 7 stopinj Celzija, pa tudi ne bolj mrzel od 1 stopinje Celzija pod ničlo. Ako se prekorača prva toplota, se sadje prehitro razkrajja, torej ne traja tako dolgo; v drugem slučaju bi pa sadje pozehlo. Ta prostor naj bo nadalje temen in nekoliko vlažen. Da ne bo v njem prepriha, morajo se vrata in okna dobro zapirati, vendar pa ne sme biti v zaporu za duhel zrak. Najbolj primerne so oni prostori, ki so napol vdrti v zemljo in so obrnjeni proti severu. Sadje je postavljati na lesene stelaže, kjer je morebitno gniloba takoj najti in jo odstraniti. V prostoru, kjer hranimo sadje, ne smemo hraniti drugih stvari, zlasti ne takih, ki dišijo. Sadje je prevlečeno namreč z voščeno plastjo, ki ima to lastnost, da prav rado vleče nase tuje duhove. Naša navada, da hranimo sadje v vetrovnihi podstrešjih, kjer se toplota vedno menja, je torej slaba, a ravno tako slaba je tudi ona, da stavimo sadje v žito in drugačno zrnje. Sadje tu vene in ni več za trgovino.

Na kak način skuša zvišati svoje dohodke družba sv. Cirila in Metoda? V slovenskih tržaskih krajih se je rodila misel, naj bi se zavaroval vsak Slovenec tako, da bi določil že naprej dotično zavarovalno svoto po svoji smrti družbi sv. Cirila in Metoda. V to svrhu je sprejela prva češka splošna delniška družba za zavarovanje na življenje v Pragi nalogo, sklepati zavarovanja za družbo sv. Cirila in Metoda že od 500 kron naprej.

Književnost in umetnost.

„Cas.“ Znanstvena revija Leonove družbe. L. IV. Zvezek 1 in 2. — Vsebina: Moderni in krščanski Kristus, Fr. Terseglav; O slovenski narodni glasbi, profesor dr. Beranič; Cerkev sv. Klementa v Rimu in sveta brata Ciril in Metod, F. Fr. Stele; Zakaj se pri Slovencih dramatika ne more razvijati, profesor A. Robida; „Fratres Minores“ med Slovenci, dr. Jos. Grušen; Dijaštvo in socialno delo, cand. iur. Andrej Veble; Najnovejša zgodovina novejšega slovenskega slovstva, Fr.regar; Komunistem prve Cerkve, A. S.; Nove knjige, Listek, Glasnik Leonove družbe. „Cas“ izhaja desetkrat na leto. Naročnina 5 K, za dijake 3 K. Naročnino sprejema Leonova družba v Ljubljani.

Časopis za zgodovino in narodopisje. Izdaja Zgodovinsko društvo v Mariboru. Urejuje Anton Kaspret. Vsebina 3-4. snopiča I. Razprave: Stegenšek Avg. dr.: O gotskih freskah pri Sv. Mohorju na Kozjaku. Kovačič Fr. dr.: Iz prazgodovine središkega trga. Kaspret Anton prof.: Slovanske drobtinice, nabrane iz starih urbarjev, aktov in listin. II. kup. — II. Mala izvestja: Trstenjak Alojzij: Ivanjski kres v ormoški okolici. Stegenšek Avg. dr.: O stariških najdbah v Razborju nad Loko (pri Zidanem mostu). Majcen G. prof.: Kmetski koledar za l. 1690. Kovačič Fr. dr.: Donesek k čarovniškim procesom. Trstenjak Al.: Dostavek k Ivanjskemu kresu. — III. Književna poročila: Stegenšek Avg. dr., profesor bogoslovja in c. kr. konservator: Umetniški spomeniki Lavantinske škofije. Drugi zvezek. Konjiška dekanija. S 75 nariski v tekstu in 94 slikami na 59 tablicah. V Mariboru 1909. Založil pisatelj J. A. Glonar. Gubo Andreas: Geschichte der Stadt Cilliom Ursprung bis auf die Gegenwart Graz, 1909. Dr. Avg. Stegenšek. Dr. v. Hovorka und Dr. A. Kornfeld: Vergleichende Volksmedizin. Eine Darstellung volksmedizinischer Sitten und Gebräuche, Anschauungen und Heilfaktoren des Aberglaubens und der Zaubermedizin. Stuttgart, 1908. J. A. Glonar. Stegenšek Avg. dr.: Zagovor (proti recenziji g. J. A. Glonarja). — IV. Društvena poročila. — V. Imenik društvenikov.

Zora. Letnik XVI. zvezek 3. Vsebina: Narodna obramba. (cand. iur. Andrej Veble.) Naš družabni problem. (Jos. Puntar.) Refleksi na „Svobodno Misel“. (Fr. Trdan.) Iz prijateljevih pisem. (J. Stenar.) Dalje.) Poglavje o brezdomovinstvu. (Goriški.) O ljudskih predavanjih kod sredstva znanstvene izobrazbe. (I. A.) — Visokošolsko dijaštvo. Nemška dijaška žurnalistika. — Ligue Franco-Slave. — Občni zbor Podpornega društva za slovanske visokošolce v Gradcu. — Glasnik „Danica“. — Delo S. D. Z. — Delo S. D. Z. v klubih. — Tajništvo S. D. Z. v Ljubljani. — Gorenjski pododbor S. D. Z. — Listek. K stoletnici Ljudevita Gaja. — „Prvi Cveti“ Ob očetovem grobu. (Domen Ottiljev.) Njegova povest. (Domen Ottiljev.) Prve ure. (Črtica. Spisal R. K.) Ocene. — Na platnicah. „Podpornemu društvu za slovanske visokošolce na Dunaju.“ — Krščanski filozof o narodni pravičnosti. — Pro domo. — Kako sodi protestant o katoliških redovih. — Listnica uredništva. — Listnica upravnništva.

Razgled po svetu.

Dar poljskega umetnika. Komponist in virtuoz na klavir Ign. Paderewski je daroval mestu Krakovu spomenik kralja Vladimira Jagelovskega, ki je pred tremi stoletji premagal nemški viteški red pri Grunewaldu. Spomenik je izdelal v Parizu poljski sohar; ceno ima okoli 300.000 kron.

Veledzaje vseposod. V Nasiku v Indiji so domačini ubili angleškega uradnika Jacksona. Policija je aretovala petnajst Indov, ki so baje v zvezi z umorom. Zaplenili so tudi več revolverjev, streliva in spisov, iz katerih je razvidno, da so hoteli Indij uprizoriti veliko ustajo.

Velikanska množina snega je padla v vzhodnih državah severoameriških med silnim viharjem, ki je zraščil tudi več hiš, zlasti v Massachusettsu. Do 1500 ljudi je brez strehe; več oseb se je v snegu ponesrečilo. Železniški promet je ustavljen, telefonične in brzojavne naprave so pretrgane.

Kuga v Dalmaciji. Iz New Orleansa se je pripeljal v Zader na parobrodu Avstro-Amerikane kmet Grga Čakarun, doma v Galovcu. V Zader prispevši je obolel na znakih kuge. Sanitarna oblast je odredila najboljše varstvene odredbe.

Razstava v Odesi. Razstava za umetnost, obrt in industrijo v Odesi se ne bo, kakor smo zadnjič priobčili, vršila od 15. aprila do 15. maja 1910, temveč od 15. maja do 1. oktobra 1910.

Hofrichterjeva aferi. V Hofrichterjevem stanovanju v Linciu so zaplenili več stvari. Sedaj imajo oblasti gotovo sled. Plete se okoli neke dame, ki more na lahek način dobiti ciankali, in to je tudi storila po naročilu nadporočnika Hofrichterja.

Vseslovenski kongres v Sofiji. Bolgarska vlada je za priredbo vseslovenskega kongresa v Sofiji podarila 50.000 frankov, ravno toliko mestni svet v Sofiji. Bolgarska hoče zastopnikom slovanstva pokazati napredek mlade svoje svobode.

Zavod sv. Hieronima v Rimu. Ravnateljem hrvatske cerkve sv. Hieronima v Rimu je mestni mons. dr. Karola Horvata, sedaj zagrebskega vseučilišnega profesorja, imenovan Janko Borkovič, doseđaj kapelan pri sv. Marku v Zagrebu.

Zaklad v morju. Pri Anconi na Italijanskem so potegnili ribiči iz morja poldrugi meter visoko krasno izdelano vazo in čudovit etruški sarkofag iz marmorja z orožjem in drugimi rečmi. Ribiči so prodali vse skupaj kanoniku v Civitavecchia. Oblast se trudi, da bi dragocenosti rešila.

Najdražji vozni listki. Iz nekega železniškega poročila posnamemo, da se dobe na glavnem kolidvoru v Frankobrodu na Nemškem najdražji vozni listki na svetu. Tam se nahaja namreč posebna blagajna, ki ima nadpis: Vozni listki za Kiao in Japonsko. Listek I. razreda stane do Nagasakija 863.75 mark, II. razreda pa 590.50 mark. V Sanghai stane voznja preko Wirballena še celo 926.40 mark, a preko Alessandrova se zniža voznja za 100 mark. Do Vladivostoka se lahko že pride za 721.30 mark in do Charbina za 659.60 mark. To so torej najdražji železniški vozni listki.

Tri gledališča gorela v enem dnevu. Iz New-Yorka poročajo, da je dne 18. t. m. izbruhnil požar v treh tamošnjih gledališčih. V gledališču Monringhill je bilo nad 1600 oseb, ko je nastal požar. Radi silne panike in stiske je bilo mnogo ljudi ranjenih. Ogenj so pogasili. Požar v gledališču Windson je bil tudi v kratkem vdušen, dočim je gledališče Brodley pogorelo do tal.

Okužila se s tujimi lasmi. O čudnem in groznem slučaju okuženja poročajo iz New-Yorka: V Pittsburgu je nedavno temu kupila predsednica neke trgovine kito las. Kmalu potem je nevarno obolela, in sedaj so se na njej pokazali sumljivi znaki gobove bolezn. Raziskavanja so dokazala, da je došla kiti z otoka v Karajbskem morju v osrednji Ameriki, kamor pošiljajo gobove bolnike najhujše vrste.

H kraljevemu umoru v Lizboni. Iz Lizbone poročajo: Trije nedavno aretirani politični zločinci so baje priznali, da so povzročitelji umora na kralju Karlosu in prestolonasledniku. Policija nadaljuje poizvedbe in pričakuje se odkritij.

Cook ni odkril severnega tečaja. Iz New-Yorka poročajo: Listi so zračnali, da je Cook s svojo sleparsko trditvijo, da je odkril severni tečaj, zaslužil 150.000 dolarjev. V New-Yorku so strgali s stene na borzi Cookovo podobo in predsednik je imel govor, v katerem je označil Cooka za „največjega lažnjiveca na svetu“. Ameriške oblasti so dale povelje, naj se Cooka aretira.

Hotel

Pri belem volu v Celju

sredi mesta, blizu vseh uradov; za tujce 30 sob z vso ugodnostjo pri nizkih cenah, tudi mesečna stanovanja s hrano za letoviščarje; izborna kuhinja, vedno sveže pivo, različna vina; po letu senčnat vrt; vozovi v hiši vsak čas na razpolago: : :
51

se priporoča za obilni obisk.

Srečno novo leto

želi vsem cenjenim naročnikom
IVAN REBEK,
ključavničarski mojster v CELJU.



Veselo novo leto

vsem obiskovalcem Narodnega doma!
Lojzika in Pepica Leon.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v lastni hiši (Hotel pri belem volu) v CELJU, Graška cesta.

Poštno hranilnični račun št. 92.465. — Telefon št. 8.

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 % brez odbitka rentnega davka.

Domači hranilniki se dajejo na dom brezplačno.

Hranilne knjižice drugih zavodov se sprejemajo kot vloge, ne da bi se obrestovanje prekinilo.

Posojila na zemljišča po 5% do 5 1/2 % brez in z amortizacijo.

Posojila na zastavo vrednostnih listin.

Osební kredit na menice in v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Konvertacija vknjiženih dolgov z najmanjšimi stroški.

Oskrbuje svojim članom izterjevanje njihovih terjatev.

Brezplačno reševanje vseh zadev.

4

Za nakup priporočamo trdko

M. E. Šepec, Maribor

Grajski trg stev. 2

katera prodaja po najnižji ceni vsakovrstno modno blago za ženske obleke, svilnate in druge robe, vse vrste najboljše perilno blago, vsakovrstno sukno (štofe) za moške obleke, površnike, fino sukno za talarje in salonske obleke, srajce, ovratnike, kravate, naravnice, nogavice, dežnike, obrisače, mizne prte, odeje, preproge, zastore, razni cvilih, perje za blazine itd.

Ignac Božič

narodni krojač v Mariboru,
Tegethoffova ulica 16, v hiši dr. Rosine

se priporoča slavnemu občinstvu, kakor tudi preč. duhovščini za izdelovanje vsakovrstnih oblek in talarjev po najnižji ceni. Zaloga vsakovrstnega blaga in gotovih pelerin.

78

V nujnih potrebah se vsakovrstna obleka v 24 urah zgotovi.



Alojz Šumenjak

Maribor, Tegethoffova ulica št. 31
priporoča svojo

trgovino z mešanim blagom in deželnimi pridelki.

Vsem cenjenim narodnim odjemalcem jamči za sveže blago najboljše kakovosti, posebno za božične praznike. Postrežba točna in solidna. Prodajajo se tudi razne žganjice.

226

Peter Marković

akadem. slikar v Rožku na Koroškem se priporoča čast. gg. duhovnikom in sl. slov. občinstvu za slikanje raznih cerkvenih slikarj, božjih grobov, altarnih in bandernih slik, križevih potov itd. vse na posebno trpežno platno in v jako stanovitnih barvah; popravlja umetniško stare umetne slike. Sprejema vsa večja dela: slikanje cerkv v različnih slogih, cele notranje poprave cerkv (v tem slučaju poskrbi in postreduje vse druge umetnike in rokodelce). Cene po dogovoru in brez vse konkurence.

23

Slovinci! Podpirajte svoje somišljenike!

Za novo letna darila

priporoča novo došle kasete pismenega papirja, albumov za slike, dopisnice in poezije. — Velika izber božičnih in novoletnih dopisnic, božičnih okraskov itd. — Največja zaloga barvanega in svilenega papirja vsake vrste, zlatega in srebrnega papirja, zlate pene, žice in perje za cvetlice, šumeče zlato, podobice za jaslice in napravljenih jaslic.

NA DEBELOI

NA DROBNOI

Goričar & Leskovšek, Celje.

Izdelovatelj cerkvenega orodja in posode

Karol Tratnik, Maribor

Župnijska ulica št. 3.

se priporoča prečastiti duhovščini za naročila različnih moštiran, kelihov, ciborijev, lesencev, svečnikov, križov, itd. Stare cerkveno orodje popravljam pozlatim in posrebrim v ognju. Mnogo priznanih pisem na razpolago.

Svoji k svojim! 38 Svoji k svojim!

Brzjavaj: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“.

Prva južnoštajerska kamnoseška industrijska družba

Brzjavaj: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“.

Edino narodno kamnoseško podjetje v CELJU.

Stavbena in umetna kamnoseška
::: obrt s strojnim obratom. :::
Izvrševanje vseh stavbenih del:
kakor stopnic, fasad, podbojev,
pomolov, nastavkov itd. iz različ-
::: nih kamenov in cementa. :::

Specialna delavnica in pod-
barski atelje za umetna cerkvena
dela kakor: altarjev, obhajilnih
miz, prižnic, kropilnih in krstnih
::: kamnov itd. :::
Brušenje, puliranje in struganje
::: kamena s stroji. :::



Mnogoštevilna zaloga nagrobnih
spomenikov iz različnih marmornih
vrst granitov in sijenitov po razno-
vrstnih narisih in nizkih cenah.
Naprava zidanih ali betoniranih
::: rodbinskih grobišč (rakev). :::

Tlakovanje cerkva, dvoran in
hodnikov s šamotnim ali cementnim
::: tlakom. :::
Izdelovanje pohištenih plošč iz
različnih najbolj idočih marmornih
::: vrst v vseh oblikah. :::
Popravljanje spomenikov, udela-
::: vanje napisov v iste. :::

K novemu letu izrekam veleč. duhovščini lavantinske škofije svoje odkritosrčne čestitke in prosim za nadalj. naklonjenost.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Brandl,

izdelovatelj orgelj v MARIBORU.

Splošno priznana

najboljša postrežba po zmernih cenah
:: edino le pri domačem brivcu ::

S. Ulčar-ju

Koroška cesta 7 poleg Cirilove tiskarne.

Za dijake najugodnejše cene. 283

Pozor! Slovenci! Pozor! Josip Macuh, Maribor

Stolna ulica šte. 5.

se priporoča slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini za zdelovanje vsakovrstnih oblek. Postrežba točna, cene nizke! Na razpolago je tudi velika zaloga izgotovljenih oblek po jako nizkih cenah. 48



Edina narodna steklarska trgovina

Fran Strupl, Celje

priporoča svojo bogato zalogo stekla, porcelana in kamnine, vsakovrstnih šip, svetilk, ogledal in okvirov za podobe. Prevzete vse steklarskih del pri cerkvah in privatnih stavbah. 2

Najnižje cene! Najsolidnejša in točna postrežba!

Na debele.

Na drobno.



Preklic

Zastonj v Celje!

Na poziv celjskega trgov. gremija sem primoran vstaviti povrnitev vožnje in bodem začasno, dokler ne bode pritožba pri višjih oblastih rešena, dajal potrdilo čez plačane račune ali pa iste zneske daroval za sklad obmejnih Slovencev.

R. Stermecki,
narodni trgovec v Celju.

Vsem mojim vlc. naročnikom, dobrotnikom, znancem in prijateljem želim tem petom prsv

srečno Novo leto.

Zahvaljujem se ob enem za vse dosedanje zaupanje ter se priporočam mi to še v bodoče ohraniti. — Z odličnim spoštovanjem

Iv. Sojč,

kipar in pozlatar z rodbino.

237

Svoji k svojim!

**Urar, očalar
in zlatar**

Franjo Bureš

Maribor

Tegethofova cesta 33



pred kolodvorom, priporoča svojo bogato zalogo zlatnine, srebrnine, ur itd. po najnižji ceni.

Gramofone s slovenskimi ploščami, čistim in jasnim glasom iz najboljših tovarn.

10 Priznana najboljša igle za gramofone.

Popravila se točno in hitro izvršujejo.

Restavracija

Narodni dom

v Mariboru.

Izhorna kuhinja, izvrstna vina kakor: haloško, ljutomersko, dr. Thurnejev muškatelec, mozlec, vinarec, bizeljčan, konjičan itd.

Pivo iz budjeviške češke pivovarne.

Po letu udobno kegljišče. Vrtni paviljoni. Sobe za tužce.

Za obilni obisk se priporoča

37

Lojzika Leon.

Trgovskega pomočnika

sprejme s 1. februarjem

Maks Robič, trgovina z različnim blagom in deželnimi pridelki, SREDIŠČE.

Neveste Ženini : Svatje :

Pri Franc Kartin-a nasledniku

Janko Artman

v Šent Jurju ob Juž. žel.

dobite za

poročne slavnosti

najlepše, novodošlo močno in stanovifno blago za moške in ženske obleke, kakor tudi lepe vence, šopke, svilnate robce ter vsakovrstno drugo priznano dobro blago po zelo nizki ceni.

Franc Kartin-a naslednik

Janko Artman

Šent Jur ob Juž. žel.

Velikanska zaloga:

manufakturnega, volnenega, suknenega in platnenega blaga. — Bogata zaloga najboljša špicerije in železnine.

Cerkveni in sobni slikar in pleskar

Franjo Horvat

MARIBOR, Kasino-gasse šte. 2.

Se priporoča veleč. duhovščini in slavnemu občinstvu za slikanje cerkev, dvoran, sob, društvenih odrov, napisov na steno, deske, plošče in steklo ter za vsa v pleskarsko in slikarsko stroko spadajoča

:: dela ::

53

Postrežba točna! :: :: Cene nizke!

Spodnještajerska ljudska posojilnica v MARIBORU,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Stolna ulica št. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4%, proti 3 mesečni odpovedi po 4½%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne hranilne položnice na razpolago (šek konto 97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 4¾%, na vknjižbo sploh po 5%, na vknjižbo in poročstvo po 5½% in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. — Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. dopoldne in vsako soboto od 8 do 12 dopoldne, izven praznikov. — V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8.—12. dopoldne in od 2.—5. dopoldne. 6

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Davkoplačevalci!

Zopet vam je hotela slovenska liberalna stranka zvišati deželne doklade na vaše zemljiške, hišne in obrtne davke.

Ako bi šlo v Gradcu po volji liberalne stranke in njenega voditelja celjskega odvetnika dr. Kukovca, imeli bi drugo leto za 15 do 20 procentov višje doklade na direktne davke.

Prizadeti bi bili z zvišanim davkom vsi posestniki zemljišč, posestniki hiš in vsi obrtniki.

Kmetje, obrtniki! Vprašamo Vas vse posestnike zemljišč in hiš, vprašamo Vas vse obrtnike, ali bi mi smeli ponuditi svojo pomoč za to, da se Vam zvišajo doklade na direktne davke? Ali že nimate dovolj velikih davkov? Ali nimate sploh plačil več kakor jih morete zmagovati? Gotovo!

Doklade na direktne davke bi zadele vse posestnike in obrtnike brez izjeme, naj si bo poljedelec ali hmeljar, vinogradnik ali živinorejec, naj si bo krčmar ali krojač, mizar ali mlinar. Vsi bi morali trpeti, ako bi mi tako slabo varovali koristi slovenskega naroda kakor liberalna stranka.

Zakaj se gre? Stali smo v deželnem zboru v Gradcu dne 30. decembra 1909 pred vprašanjem, ali naj pripustimo, da se tekom leta 1910 zvišajo doklade na pivo za 1 krajcar na liter, ali pa naj pripustimo, da se zvišajo za 15 do 20 procentov doklade na vse zemljiške, hišne in obrtne davke. Dežela ima namreč okoli 4 milijone Kr. dolga, kojega treba plačati. Vsak davek je zlo, in mi smo stali pred dvojnimi zlomi. Bilo nam je voliti. Odločili smo se za doklado na pivo.

To nam je bilo tem lažje, ker smo videli, da so se tudi med nemškimi poslanci zastopniki kmetov in veleposestva odločili za doklado na pivo.

Nismo glasovali z navdušenjem za davek na pivo, ker je vsak davek težek, ampak glasovali smo po treznem in globokem prevdarjanju iz prepričanja, da s tem zabranimo še večje zlo, namreč nove visoke doklade na zemljiški, hišni in obrtni davek.

Dolg dežele se mora plačati, in zastopniki mest in trgov, ž njimi tudi liberalni dr. Kukovec, so se branili doklad na pivo, ker se piva največ popije v mestih in trgih in bi s tem bili ti krogi najbolj prizadeti. Njih namen je bil, naj se dolg poplača z dokladami na davke, ki zadene najbolj kmete in obrtnike po deželi.

Ravno zaradi tega pa, ker smo videli v dokladah na direktne davke večjo obremenitev

naših kmečkih in obrtniških volilcev, smo mi poslanci, ki ne zastopamo koristi mest in trgov, ampak koristi kmečkega prebivalstva, se odločili za doklade na pivo, da s tem zabranimo previsoko obdačenje svojih volilnih krogov.

Doklade na direktne davke mora vsakdo plačati, in če zaostane le z vinarjem davka, pride eksekutor cenit in prodajat. Pri pivu pa je vsaj ta prostost, da si ga isti ne bo kupil, ki ne more zmagati njega cene.

Sicer pa smo prepričani, da ne bo treba plačevati novega davka na pivo — 1 krajcar za liter — pivcem, če bodo poslanci mest in trgov pritisnili na bogate pivovarnarje, katerim ne bo težko nositi tega zvišanja. Poslanci, ki so tako zavzeti proti dokladam na pivo, imajo sedaj priložnost, da pokažejo svojo ljubezen do ljudstva v pravi luči ter dosežejo pri pivovarniških bogataših, naj oni prevzamejo nove doklade na pivo na se.

Hmeljarjem. Tudi hmeljarjem se ni treba bati, da bi se vsled nove doklade na pivo potrebovalo manj hmelja. Hmelj je blago, ki gre na svetovni trg in njegove cene se ne ravnaajo po cenah piva na Štajarskem. Naš hmelj se izvažna na Češko in Nemško, kjer štajarske deželne doklade nimajo nobenega, prav nobenega vpliva na tvoritev hmeljskih cen. Neresnica pa je tudi, da bi se vsled 1 krajcarja, če bi ga radi nemarnosti mestnih in tržkih poslancev res morali plačevati tudi pivci, zavživanje piva sploh kje omejilo.

Hmeljarji! Gotovo in brezdvomno pa je, da bi vsakega izmed vas zadele doklade na zemljiški in hišni davek, koje bi morali plačevati v slabih in dobrih letih. Te doklade vam hočejo liberalci naložiti, mi pa se borimo in se bomo borili proti njih zvišanju. Te doklade bi bile za vas brez vsakega pomisleka bolj občutljive nego bodo doklade na pivo. V istini se namreč doklade na pivo še tudi niso zvišale, pač pa se je dne 30. decembra 1909 v Gradcu le sprejel zakon, v kojem stoji, da se pri proračunu, ko se pokaže ves dolg dežele, sme zvišati doklada za hektoliter od 1 forint, kakor je sedaj, na 2 forinta, ali od 2 na 4 krone.

Davkoplačevalci! Zdelo se nam je potrebno, da Vam odkrito in pošteno poročamo o teh dogodkih v deželni zbornici, ker so bili razlogi za naše postopanje tudi poštene in storjeni s prepričanjem, da smo zastopali le vaše koristi.

Posiljamo Vam prijateljske pozdrave!

Gradec, dne 31. decembra 1909.

Dr. Benkovič
Dr. Jankovič
Dr. Korošec
Meško

Novak
Ozmeč
Pišek
Robič

Roškar
Terglav
Dr. Verstovšek
Vrečko

vico, čemur se pa angleški državniki dobro ustavljajo. V Avstraliji in Novi Zelandiji pa imajo ženske pri volitvah iste pravice, kakor moški. Opravičene so do vseh volitev. V Canadi in Kapski koloniji pa ženske volijo le o šolskih in mestnih vprašanjih.

SOMIŠLJENIKI, agitirajte za „Stražo“. Skrbite, da dobite kar največ naročnikov. „Straža“ stane do konca leta 2 K. Zahtevajte odločno po vseh gostilnah „Stražo“. Posnemajte v tem oziru naše nasprotnike!

Štajersko.

Mariborske novice.

Kam v nedeljo? Kdor se hoče pošteno zabavati, naj gre k predstavi, ki jo priredi Slov. kršč. soc. zveza v Mariboru v nedeljo dne 7. novembra v dvorani katol. delavskega društva (Flössergasse 4). Predstavlja se bode veseloigra: „V Ljubljano jo dajmo“. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Blagajna se odpre ob 7. uri. Predprodaja vstopnic v soboto zvečer od 7. do 8. ure v Flössergasse 4. Somišljeniki S. K. S. Z. pridite v obilnem številu!

„Dramatično društvo“ priredi dne 14. novembra svojo tretjo gledališko predstavo, namreč „Krasna Lida“. Igra je polna komičnih prizorov, dejanje živahno in neprijetno se razvijajoče. Na čestih odrih in na slovenskem odru v Ljubljani je dosegla sijajen uspeh. Dasi burleska, ima vendar tudi ugoden moment v sebi, kajti biča tisto našo narodno mlačnost in bojzljivost, katere je še toliko med nami, ko namreč naši trgovci mislijo, da morejo le pod nemško popačenim slovenskim imenom uspevati.

Županovega namestnika volitev v Mariboru bo prihodnji ponedeljek.

C. kr. davčni urad. Pisarna za katastralni in pristojbinski oddelek c. kr. davčnega urada v Mariboru se nahaja od 3. novembra v isti hiši na Tegethoffovi cesti št. 45, a v drugem nadstropju.

Nemško učiteljsko društvo bo imelo jutri v soboto v Mariboru prvo letošnje zborovanje.

Ogenj. Na ptujski cesti v Mariboru je izbruhnil ogenj pri posestniku Anderluhu in mu vpepelil gospodarsko poslopje. Na lice mesta so prihiteli požarne brambe iz mesta, Pobrežja in Razvanja. Ogenj so vzlje pomanjkanja vode kmalu omejili. Gasilci so bili navezani sami na sebe, ker sosedje niso hoteli pri gašenju niti rok ganiti. Jedinna opora gasilcev so bili vojaki, ki so bili takoj pri rokah.

Častnik prijat radi veleizdaje. Nek poročnik italijanske narodnosti od 47. vešpolka je prišel iz Gorice v Maribor, da izvežba nadomestne rezervnike pri omenjenem polku. Pred nekaj dnevi je prišel ta častnik zvečer v neko gostilno in proslavljal v družbi svojo narodnost. Izrazil se je, da bo on v slučaju vojske med našo državo in Laško prvi ki bo služil Italiji kot ogleduh. Ta izjava c. kr. častnika je izzvala hrupno ogorčenje in se je kmalo razširila govornica o tem po mestu. Nek trgovec je celo stvar objavil vojaškemu oblastem in še v noči so bile sklicane priče na izpovedbo pred vojaško sodišče. Poročnika so prijeli in ga radi veleizdaje izročili garnizijskemu sodišču.

Izpred sodišča. Posestnik Anton Hirschmann iz Lembaha je bil z dvema streloma ubil svojo ženo, vsled česar ga je porota obsodila na smrt na vislicah. Sedaj je pa cesar ta sklep razveljavil in najvišje sodišče je Hirschmannu znižalo kazen na 20 let.

Celjske novice.

G. pl. Zandonatti je izginil iz Celja v Benetke, ker so mu dolgovi narastli čez glavo. Da bi omajal zaupanje v „Ljudsko hranilnico in posojilnico v Celju“, pa si je izmislil „Narodni pl. dnevnik“, da je ta posojilnica dala Zandonattiju veliko posojilo. Po naših informacijah pa Zandonatti „Ljudski posojilnici v Celju“ ne dolguje niti vinarja in sploh ni ž njo v nikaki obveznosti. „Narodni Dnevnik“ pa je za eno nenarodno zlobnost bogatejši.

„Narodnemu Dnevniku“ Od osmega 20. septembra 20. stoletja so Narodni dnevničarji prav glasno klicali: Svoji k svojim! Toda od tega časa je že dolgo! Zato pa misli „Nar. Dnevnik“, da vrši nepodlo nalogo, če hoče škodovati narodnemu podjetju, ki slučajno ni „narodno-dnevničarsko“. V to svrhu mu vsaka stvar prav pride, četudi je sama čenčarija. In če se kaj ne pošlje v njegovo uredništvo, že misli, da tega ni na svetu. Če nas že hoče izsvitati na to nelepo, nenarodno polje, dobro. Pa bomo začeli objavljati, kaj se godi v njihovih podjetjih in kako n. pr. „Lastni dom“, ali „Zveza slovenskih posojilnic“ pod novo komando, ali pa o „Narodni založbi“.

Woschnagg je odklonil kandidaturu za mestni volilni okraj Celje itd. Celjski Nemci so sedaj postavili kandidatom zdravnik dr. Evgena Negri iz Gradca. Volitev se vrši 10. t. m.

Bodoča meščanska šola v Celju pod pasjim bičem. Na sedanji deželni meščanski šoli v Celju je učitelj Aistrich, ki je znan iz afere proti Woschnaggu. Ker ni pristaž gotove nemške kliče, je ta sklenila, da ga onemogočijo v Celju. V sredo 3. t. m. počaka na Aistricha pred šolo celjski dr. Balogh ravno ob istem času, ko je prišel Aistrich z učenci iz šole. Vpričo teh udari Balogh Aistricha s pasjim bičem. Učenci pravijo, da Aistrich drugi dan ni prišel v šolo ter mislijo, da bo odstavljen. No, tako daleč pa še menda vendarle nismo prišli, da bi vladal pasji bič. Ko bi pa bila ta šola že mestna, bi ne potrebovali pasjega biča, da bi

odpravili neljubega jim učitelja, ampak ga bodo slovesno dekretirali v deveto deželo.

Opozarjamo gg. deželne poslance, da se v deželnem odboru informirajo o aferi s pasjim bičem ter zabranijo barbarstvo v Evropi. To je vendar evropski škandal, če bi se s pasjim bičem mogel kdo oškodovati, ker ni istega političnega mišljenja, kakor njegov nasprotnik. Bomo videli, ali je deželni odbor tudi pod vplivom pasjega biča.

Ljudevit Furlani, ki je pokopal celjsko „Domovino“, ima zdaj grozne strahove pred klerikalizmom. Da bi si strah pregnal, kriči na vse kriplje v „Nar. Dnevniku“ na pomoč proti tem strahovom. Če je kogar strah, in kriči, da si prežene strah, pravijo, da mu odjenja. Morebiti je to res najboljšo sredstvo za g. Furlanija. Privoščili bi mu iz srca.

Ptujske novice.

Narodna čitalnica v Ptuj priredi v nedeljo 7. t. m. v Narodnem domu gledališko predstavo: „Doktor Hribar“, veseloigra v enem dejanju. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Ta igra izvablja precej smeha, radi tega je upati, da se dvorana napolni. Po igri nastopijo ptujski pevci.

Skandal ptujkega okrajnega glavarstva. Ptujsko okrajno glavarstvo je razposlalo priporočeno po pošti razglas ozir. pozive za nove volitve ptujke obrtne zadruge za okolico Ptuj, katera se vrši dne 11. novembra t. l. v gostilni Veissenstein v Ptuj. Skoraj vsi naslovi so docela popačeni n. p. ime in priimek, vrsta obrti, občine in hišne številke ter so naslovi na ta način skrpučani, da bi dotični obrtniki morali biti še poprej rojeni in hiše novo sezidane, ako bi se jih hotelo k volitvi poklicati. Od obrtnikov kateri pa res eksistirajo, razven majhne izjeme, ni dobil nihče povabila za volitve. Neverjetno je, da bi c. kr. okrajno glavarstvo ne znalo pravih naslovov na svoje podrejene obrtnike. Pričakuje se menda, da bi razven avisiranih nemčurjev ne prišel nikdo k volitvi ter bi umevno zlahka padla večina v nemčurske kremplje. V slučaju protestov, bi se pa Salomoni zagovarjali, da so razposlali priporočeno po pošti toliko in toliko povabil in da od Slovencev nikdo ni hotel priti k volitvam. Dragi, narodno čuteči obrtniki, zavedajte se svojega položaja ter pokazite s polnoštevilno udeležbo dne 11. t. m. pri gostilni Veissenstein v Ptuj svojo zavednost nasprotnikom. — — — Volilec. —

Ornigova sloveščina. Župan Ornig je razposlal raznim občinam sledeče pismo, katero priobčujemo dobesedno: „Pri Čučekovem Ribniku v Skornem Veličenu se od Torka, drugega dne dne 2. Novembra d. l. delavci gor semejo. Plačila je za moške na dan K. 1. 20, za ženske na dan K. 1.— Dobro motke se morajo seboj prinesiti. Delalo se boče duži čas. K totemu delu vabi Josef Ornig.“

Kaznovani pretepač. Pred ptujskim sodiščem je bil obsojen Anton Predikaka na tri tedne zavora radi pretepa. Ko bi moral nastopiti zapor, je prišel ves pijan in ko ga je radi tega ječar ozmerjal, se je ta jel nad njim dreti in groziti, ter je odšel. Ječar je obvestil policijo, ki je pijanca spravila v zapor, da se je prespal in ga potem oddala okrajnemu sodišču.

Drugi kraji.

St. III v Slov. gor. V nedeljo, dne 14. nov. t. l. bo v St. Ilju velika veselica v korist tako nujno potrebnega „Doma“. Na vzporedju je igra: Čevljar, potem šaljiva trgateg, tamburanje tamburašev od Sv. Jakoba v Slov. gor. in petje. Veselica se prične popoldne ob 4. uri v narodni gostilni g. Celcerja. Sedaj, ko je dom pod streho, prihitite dragi rojaki od vseh strani, da si ga ogledate. Ker je namenjen čisti dobiček šentiljskemu domu, se preplačila zelo hvaležno sprejmo. Rojaki, pridite nas bodrit in podpirat za težak boj proti našemu narodnemu sovražniku!

Za Spodnje Hoče je učitelj Gatti, mnogim posestnikom naročil ptujkega „Stajerca“. Če ga sam plača, mu svetujemo naj si kupi rajši kruheka in skrbi za svojo družino in šolo. Mi ga ne bomo plačali. Pošteni Hočani, pošljite vsi ta lažjivi list nazaj v Ptuj! Tak list ni za krščansko družino! Saj veste, kako je pisal o č. g. kaplanu Krajncu. Na zadnjem obnem zboru hoče mlekarne pa se je javno in očitno pokazalo, da je bilo vse skupaj — laž.

Hoče. Ker je pretečeno soboto učitelj Gatti dobil preveč štajerceve modrosti, jo je po Hočah delil od hiše do hiše. Pa pošteni in verni Hočani „Stajerca“ niso hoteli sprejemati, zato ga če nazadnje že nosil na plotove. Čudna služba!

Bistrica ob Dravi. V nedeljo so našli posestnika Jožefa Steinerja z razbito glavo mrtvega ležati v gozdu. Dan poprej je bil šel Steiner k drvarjem v goro pogledat, a prišel je drči tako blizo, da ga je zadelo deblo, ki je odskočilo iz nje.

Sv. Lenart. Otvoritev trirazredne nemške šole. Kdo pa je sedeloval v različnih šotorih, kjer so radi slabe udeležbe pod ceno, tedaj v škodo prodajali vino, pivo, kavo, frankfurtarice itd.? Ako ti rečem, v trgu biva samo eden Nemeč, potem pa že veš, kdo. Seveda tega edinega Nemeča tudi nimajo posebno radi, ker jim večkrat v obraz pove: „Ich bin ein Deutscher“ (Jaz sem Nemeč). To naše posilinemce jezi, posebno, ker je dotičnik navažen sluga, ki ima pa v mezincu več, nego večina njegovih posilibratov v glavi. Dragi bralec, nekatere sodelovalke pa vendar hočem omeniti. Neka, po imenu bogata gospa je svoj šotor, kakor so nemški listi pohvalno poročali, opravila na svoje stroške. Če imate, milostljiva, na razpolago toliko denarja, zakaj pa prosite za milostno povišanje svoje pokojnine, češ, da vam je trina uš uničila vinograd? Gospod P. vedno bridko tožite, da so Vam Slovenci vzeli dobro službo, in ne veste, kaj ste storili! Gotovo niste nič storili za naš narod, samo naš denar vam je dišal, in da ste bili v tem ozi-

ru res sumljivi, je pokazala vaša hčerka prodajalka dne 10. oktobra. Ali uvidite gospod N., ki ste poslali vse svoje hčerke v šotore, da smo imeli prav, da Vam nismo pomagali, ker smo Vas skozi in skozi dobro poznali. Gospodje obrtniki sploh, ki ste pomagali pri tvoritvi, sedaj pa le gledite, da vam dajo gospodje iz rajha zaslužek. Sosed, ako česa potrebuješ, le pojdi k sosedu v raj, jaz te ne poznam, tebe, nemški sulverajn, pa tudi pomilujem! Kar ti končno ostane v krempljih, to so naši odpadniki, ki so pozabili svojo ljubo mater, to so breznačajnejši, in vsak breznačajnejši je nehvaležnejši. Kdor je mlačen v narodnem oziru ter ne pozna narodnega ponosa, je mlačen tudi v verskem oziru; kdor ne spoštuje svojih starišev, pluva v svojo lastno skledo. Za nas je tak človek velika ničla.

Sv. Urban nad Ptujem. Naš zadnji dopis pod tem zaglavjem moramo popraviti v toliko, da je banka „Slavija“, pri kateri je zavarovan Martin Brumen, v Pragi, in ne v Ljubljani, kakor se navadno misli in kakor se je tudi zadnjič poročalo. V Ljubljani je le njen generalni zastopnik Ivan Hribar, znani vodja kranjskih liberalcev, kojega liberalno ljubezen do ljudstva pokaže v prav lepi luči imenovani dogodek, za katerega je le on odgovoren, ker spada tudi Štajerska pod njegov zastop. V resnici pa ima svoje vodstvo v Ljubljani samo Vzajemna zavarovalnica proti požarnim škodam in poškodbam cerkvenih zvonov, katero pa moramo radi njene pravičnosti v primeri z drugimi kar najtopleje priporočati. Njen glavni zastopnik za Štajersko je g. Fran Pograjc v Mariboru.

Sv. Tomaž pri Ormožu. Katoliško politično društvo za ormoški okraj priredi v nedeljo, dne 7. novembra 1909. popoldne ob 3. uri pri Cafu javen političen shod. Govori g. deželni poslanec Meško in drugi. Vsi somišljeniki domače in sosednjih župnij so prijazno vabljeni.

V Črmožišah, župnija Stoprce, sprl se je mizar Fišer s svojo ženo, s katero se je šele po zimi februarja poročil. V jezi vdaril je z dvocevno puško po mizi. Puška se je sprožila in en strel je šel v tla, drugi pa Fišerju v stegno in trebuh. Poklicali so zdravnika iz Rogateca. V soboto pa so ga prepeljali v Rogatec, da bi bil bliže zdravnika. V torek so ga odpeljali v Gradec, kjer je v sredo na zastrupljenju krvi umrl. Rajni je bil izvrsten mizar, načelnik krajnega šolskega sveta Stoprce in zaveden Slovenec; žal, da je zašel v Narodno stranko.

Okrožni zadružni shod v St. Petru v Sav. dolini. Za zadružno okrožje, kateremu pripadajo zadruge v Celju, Petrovčah, St. Petru v Sav. dolini, v St. Juriju ob Taboru, Polzeli, Šmartnem na Paki, Dobrni, Novicerkvi, Galiciji in St. Juriju ob južni železnici, se vrši v četrtek 11. t. m. okrožni zadružni shod v St. Petru v Sav. dolini v gostilni gosp. Žganka. Začetek ob 9. uri predpoldan. Dnevni red: 1. Namen zadružnih okrožij, volitev načelstva zadružnega okrožja. 2. Nasveti in navodila za uradovanje. Razpravljalo se boče o vseh važnejših točkah, zlasti o delovanju nadzorstva, o tekočem računu, o poslovanju zadrug z Zvezo itd. 3. Predavanje: „Zahteve kmečkega stanu.“ Predava nadrevizor Vladimir Pušenjak. Obravnavala se bodo vsa pereča gospodarska vprašanja. 4. Razgovor o zadružnih zadevah. Člani zadrug, vzlasti upravniki zadrug, stavijo vprašanja, nasvete, želijo pojasnila, vrši se debata o raznih zadružnih vprašanjih. Pričakuje se obilna udeležba iz krogov zgoraj imenovanih zadrug. Dobrodošli so vsi prijatelji naše organizacije in zadružništva! — Zadružna zveza v Ljubljani, registrovana zadruga z omejeno zavezo (oddelek za Štajersko v Mariboru).

Rečica ob Savinji. Okrožni zadružni shod za Gornjo Sav. dolino se vrši v četrtek 18. t. m. v Rečici ob Savinji. Natačnejši spored priobčimo prihodnjič!

Koroško.

Celovec. Odkar sedi na županskem stolčku v Celovcu vitez dr. pl. Metnitz, najboljši kristjan, kakor se je sam imenoval nekoč na nekem shodu, je zavela po Celovcu čisto druga krščanska sapa. Pod Neunerjevimi županovanjem in prej so blagoslovili vse nove mestne šole, pod Metnitzovim pa še niso blagoslovili nove mestne šole pod Križno goro, znane po imenu: šola „Wild-West“. Menimo, da šoli blagoslov ne bo prav nič škodoval.

Beljak. Na novem postajališču „Podgora“ na progi Svetnavas-Borovlje so hoteli socialdemokratski nemškutarji v Podljablju odpraviti dvojezične napise in jih nadomestiti s samonemškimi. Občinski odbor podljabeljske občine je napravil na ravnateljstvo c. kr. državnih železnic v Beljaku tozadevno prošnjo. Naše politično društvo je seveda na prošnjo podljabeljskih slovenskih prebivalcev proti odstranitvi dvojezičnih napisov že v naprej protestiralo. Nihče pa za to ni vedel, nego ravnateljstvo državnih železnic v Beljaku, ki je že izreklo končno besedo, češ, da ostane vse pri starem. Sedaj pa poročajo „Freie Stimmen“ o tem koraku političnega društva. V poročilu je tudi debela laž, češ, da je v vlogi političnega društva lažniva trditve, da leži postajališče v slovenski občini Slov. Plajberg. Vloga političnega društva le trdi, da je slovenska občina Slov. Plajberg na postajališču „Podgora“ interesirana. Vprašamo, kdo je izdal uradno tajnost in se je pri tem še posluževal laži, da bi dosegel svoj namen? Nihče drug ni vedel za vlogo političnega društva, še manj pa je mogel vedeti kdo drug za nje vsebino, nego edino le uradništvo pri ravnateljstvu c. kr. državnih železnic v Beljaku. Zahtevamo najodločneje zadostila! Zadeva se mora preiskati in dotičnega uradnika kaznovati. Ta slučaj je tipična ilustracija vladajočih razmer pri naših c. kr. uradih. Kako naj bodo taki uradniki Slovincem pravični? Zato se tudi nič ne čudimo, da nam prihajajo neprenehoma tožbe ravno proti železničnim uradnikom. Če sedijo že v ravnateljstvu tako narodno za-